

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ
ΡΩΜΗ
Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων

Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
& ΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ - ΙΤΑΛΙΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΈΚΘΕΣΗ
έτους 2012

Ιούλιος 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
A. ΙΤΑΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	2
1. Γενικά Στοιχεία.....	2
2. Θέματα Ιταλικής Οικονομίας.....	3
3. Εξέλιξη Βασικών Οικονομικών Μεγεθών.....	6
4. Χρηματιστηριακές Εξελίξεις.....	8
5. Ενέργεια.....	9
B. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΣ.....	11
1. Εμπορικό Ισοζύγιο.....	11
2. Σημαντικότερα Προϊόντα Εξαγωγής και Εισαγωγής.....	14
3. Κυριότεροι Εταίροι.....	17
4. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις.....	18
Γ. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.....	19
ΕΛΛΑΔΟΣ – ΙΤΑΛΙΑΣ.....	19
1. Διμερές Εμπόριο.....	19
2. Τουρισμός.....	23
3. Διμερής Συνεργασία.....	24
Ενέργεια.....	24
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδος- Ιταλίας.....	24
Forum Επιμελητηρίων Αδριατικής & Ιονίου.....	25
Πρωτοβουλία Αδριατικής & Ιονίου.....	25
Μνημόνιο Κατανόησης Επιμελητηρίου L' Aquila και Ιταλο-Ελληνικού Επιμελητηρίου Αθήνας.....	25
Διεθνές Συνέδριο NAV.....	26
4. Επενδύσεις.....	26
Ιταλικές Επενδύσεις στην Ελλάδα.....	26
Ελληνικές Επενδύσεις στην Ιταλία.....	28
5. Δράσεις Προβολής και Χάραξη Στρατηγικής στην Ιταλική Αγορά.....	32
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	33
Δ. Χρήσιμες Πληροφορίες Για Έλληνες Εξαγωγείς Στην Ιταλία.....	34
Μέτρα για την Προώθηση Εξαγωγών & Επενδύσεων.....	34
Μέτρα Ενίσχυσης Εξαγωγικών Φορέων.....	35
Ειδικά Μέτρα Ενίσχυσης Εξαγωγικών Επιχειρήσεων.....	35
Θεσμικό Πλαίσιο.....	35
Φορολογία.....	36
Όροι Πληρωμής Εμπορευμάτων (Συνήθειες Πρακτικές).....	36
Τοπικοί Εμπορικοί Αντιπρόσωποι.....	37
Θέματα Τυποποίησης Προϊόντων.....	38
Εμπορικά Σήματα / Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας.....	38
Απαραίτητα Συνοδευτικά Έγγραφα Εμπορευμάτων.....	39
Επενδύσεις – Ίδρυση Επιχειρήσεων.....	39
Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας.....	39
Διαφήμιση.....	40
Χρήσιμες Διευθύνσεις.....	40
Χρήσιμες Πληροφορίες.....	41
Σημαντικότεροι Επιχειρηματικοί Φορείς.....	42
Κυριότερα Επιμελητήρια στην Ιταλία.....	42
Κυριότεροι Οργανισμοί.....	43
Κυριότεροι Επιχειρηματικοί Φορείς.....	44

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ως το μεγαλύτερο επίτευγμα της Κυβέρνησης Μόντι δύναται να προβληθεί το γεγονός ότι, ενώ ανέλαβε τη διακυβέρνηση σε μία αναμφισβήτητα κρίσιμη στιγμή για την Ιταλία, κατόρθωσε να αποκαταστήσει το τρωθέν κύρος της χώρας και την αξιοπιστία της έναντι των διεθνών αγορών. Ακόμη και εάν για ορισμένους ακούγεται υπερβολική η εκτίμηση του ιδίου του Μόντι ότι η Κυβέρνηση του έσωσε την Ιταλία από το βάραθρο, η πλειονότητα των Ιταλών πιστώνει στον τεχνοκράτη Πρωθυπουργό ότι συνέβαλε στην αντιστροφή του κακού κλίματος για τη χώρα. Πράγματι, η τεχνική Κυβέρνηση ανέλαβε να προωθήσει ευρύ μεταρρυθμιστικό έργο, συνδυάζοντας μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης με διαρθρωτικές αλλαγές, προκειμένου η χώρα να θωρακιστεί έναντι της κρίσης. Στο πλαίσιο αυτό οι προβαλλόμενα από τον Ιταλό Πρωθυπουργό επιχειρηματολογία, ότι χωρίς την Κυβέρνηση του η ιταλική οικονομία θα ήταν σε πολύ χειρότερη κατάσταση είναι σε ένα βαθμό ορθή.

Εντούτοις, με εξαίρεση τη διεθνή εικόνα της Ιταλίας, η ιταλική κοινή γνώμη φαίνεται να παραμένει επιφυλακτική ως προς την αποτελεσματικότητα και την απόδοση του μεταρρυθμιστικού έργου της Κυβέρνησης Μόντι, καθώς η πολιτική λιτότητας που ακολούθησε η Κυβέρνηση έχει πλήξει ευρύτατα κοινωνικά στρώματα, χωρίς, να πείθει επαρκώς ότι θα επιλύσει τα βασικά προβλήματα που ταλανίζουν την ιταλική οικονομία, ήτοι την υψηλή ανεργία, την πτώση της ανάπτυξης και των επενδύσεων, την κάμψη της δοκιμαζόμενης ιταλικής βιομηχανίας, την εκτεταμένη διαφθορά και φοροδιαφυγή. Επιπλέον, με την ολοκλήρωση της περίπου ετήσιας θητείας της Κυβέρνησης και παρά τις περί του αντιθέτου διαβεβαιώσεις της, η πολυπόθητη επιστροφή της ανάπτυξης δεν διακρίνεται ακόμη με ασφάλεια και οι βασικότεροι οικονομικοί και δημοσιονομικοί δείκτες της χώρας παραμένουν αρνητικοί, με μόνη εξαίρεση τη μείωση του spread, και αυτό παρά τις θυσίες που επέβαλαν οι μεταρρυθμίσεις στο μέσο Ιταλό πολίτη.

Η δυσπιστία των πολιτών εντείνεται και από τις καθ' όλο το έτος δημοσιοποιηθείσες αρνητικές, κατά κανόνα, προβλέψεις για την πορεία της ιταλικής οικονομίας, οι οποίες επιβεβαιώνουν ότι η έξοδος από την κρίση αργεί ακόμη. Οι εν λόγω προβλέψεις αναπόφευκτα ενισχύουν την προαναφερθέν κλίμα αβεβαιότητας που κυριάρχησε στην Ιταλία σε όλη τη διάρκεια του τρέχοντος έτους και το οποίο εκτιμάται ότι θα παίζει καθοριστικό ρόλο, επηρεάζοντας την εξέλιξη της προεκλογικής περιόδου και, ως εικός, το αποτέλεσμα των εκλογών.

A. ΙΤΑΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Γενικά Στοιχεία

Η Ιταλία διαθέτει μια πολύ διαφοροποιημένη βιομηχανοποιημένη οικονομία, η οποία κατατάσσεται 7^η σε παγκόσμιο επίπεδο και 4^η σε επίπεδο Ε.Ε. Η βιομηχανική παραγωγή της χώρας επικεντρώνεται στο Βορρά, στην περιοχή που εκτείνεται μεταξύ Τορίνου - Μιλάνου - Βενετίας, και αποτελεί μια από τις πιο ευημερούσες περιοχές της Ευρώπης, συμβάλλοντας στο 50% του εθνικού εισοδήματος. Αντιθέτως, ο Νότος της Ιταλίας, υστερεί σε ανάπτυξη.

Όπως και στις άλλες βιομηχανοποιημένες χώρες, ο ρόλος του τομέα των υπηρεσιών διευρύνεται συνεχώς, παρόλα αυτά η Ιταλία διατηρεί τη μεγαλύτερη αναλογία θέσεων εργασίας στη βιομηχανία μεταξύ των χωρών της ομάδας G7.

Στον παρακάτω πίνακα δίνονται ορισμένα βασικά στοιχεία για την Ιταλία.

Έκταση	301.336 τ.χλμ.
Πληθυσμός	59.464.644 (απογραφή 2011)
Κυριότερα αστικά κέντρα	Ρώμη (2,7 εκ. κάτοικοι), Μιλάνο (1,3 εκ. κάτοικοι), Νεάπολη (961 χιλ. κάτοικοι), Τορίνο (909 χιλ. κάτοικοι), Παλέρμο (656 χιλ. κάτοικοι) [απογραφή 2011]
Πολίτευμα	Κοινοβουλευτική Δημοκρατία
Διοικητική Διάρθρωση	Η χώρα διαιρείται σε 20 περιφέρειες, 5 από τις οποίες (Σικελία, Σαρδηνία, Τρεντίνο - Άνω Αδίγη, Φριούλι-Βενέτσια-Τζούλια και Κοιλάδα Αόστης) απολαύουν ειδικού διοικητικού καθεστώτος
Νομοθετικά Σώματα - Εκλογικό σύστημα	Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται από το Κοινοβούλιο για 7 χρόνια Το Κοινοβούλιο αποτελείται από δύο Σώματα (α) τη Βουλή των Αντιπροσώπων (Camera dei Deputati) με 630 μέλη και (β) τη Γερουσία (Senato) με 315 μέλη Υπάρχουν, επί πλέον, 7 ισόβιοι γερουσιαστές Τα δύο νομοθετικά Σώματα εκλέγονται κάθε 5 χρόνια
Πρόεδρος Δημοκρατίας	κ. Giorgio Napolitano
Πρωθυπουργός	κ. Mario Monti
Πρόεδρος Γερουσίας	κ. Giuseppe Schifani
Πρόεδρος Βουλής	κ. Gianfranco Fini

2. Θέματα Ιταλικής Οικονομίας

Το 2012 υπήρξε μια από τις δυσκολότερες χρονιές για την ιταλική οικονομία, η οποία από το Μάιο του 2011 είχε ξεκινήσει να δέχεται σημαντικές πιέσεις από τις διεθνείς χρηματαγορές, με αποτέλεσμα την εκτόξευση των spread πάνω από τις 500 μονάδες βάσης το 2011 (ρεκόρ 575 μονάδων σημειώθηκε στις 09.11.2011), και την σταδιακή αποκλιμάκωσή τους κατά τη διάρκεια του 2012, ώστε στα τέλη του 2012 να κυμαίνονται περί τις 321 μονάδες βάσης. Ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου του Μιλάνου αύξησε την αξία του κατά 8,25% από τις αρχές του 2012, έπειτα από δύο συνεχόμενες χρονιές απωλειών (25,28% το 2011 και 12% το 2010).

Σημαντικό πρόβλημα αποτέλεσαν και οι συνεχόμενες υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας τόσο της ιταλικής οικονομίας, όσο και σημαντικών βιομηχανιών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης.

Η ιταλική οικονομία δοκιμάστηκε κατ' εξακολούθηση και από το γεγονός ότι πολλές διεθνείς και εγχώριες βιομηχανίες αποφάσισαν να μεταφέρουν τη δραστηριότητά τους εκτός της χώρας. Ενδεικτικό του κλίματος είναι ότι η τρίτη μεγαλύτερη βιομηχανία παραγωγής αλουμινίου, η αμερικανική ALCOA, αποφάσισε να κλείσει το εργοστάσιο παραγωγής της στη Σαρδηνία, προκαλώντας θύελλα αντιδράσεων και σημαντικές κινητοποιήσεις στη Ρώμη.

Κατά το 2012 πολλές ιταλικές εταιρείες, εξαιτίας των χρεών και της κρίσης ρευστότητας αποτέλεσαν αντικείμενο μεγάλου ενδιαφέροντος ξένων πολυεθνικών, ιδιαίτερος γαλλικών και κινεζικών. Αξίζει να αναφερθεί η εξαγορά του ομίλου Ferretti (ενός από τους παγκόσμιους ηγέτες στο σχεδιασμό, την κατασκευή και την πώληση των μηχανοκίνητων σκαφών) από την κινεζική Shandong Heavy Industry Group – Weichai, του Valentino Fashion Group από την καταρινή Mayhoola for Investments S.P.C., καθώς και η συγχώνευση της Fiat Industrial SpA με την ολλανδική CNH Global N.V.

Χαλυβουργία Ilva

Η Χαλυβουργία Ilva με έδρα στον Τάραντα της Νοτίου Ιταλίας του ομίλου Riva, ο οποίος διαθέτει μονάδα παραγωγής και στη Θεσσαλονίκη (Hellenic Steel), διέκοψε, κατόπιν δικαστικής απόφασης στις 26.07.2012 για παραβιάσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα, τη λειτουργία της μονάδας της. Η εν λόγω απόφαση προκάλεσε πλήθος αντιπαραθέσεων, ακόμα και σε υψηλό πολιτικό επίπεδο με παρέμβαση ακόμα και του ίδιου του Πρωθυπουργού. Η ιταλική Κυβέρνηση αποφάσισε την άμεση αποδέσμευση των εγκεκριμένων κονδυλίων ύψους 336 εκ. ευρώ για την περιβαλλοντική εξυγίανση της περιοχής του, ενώ η Διοίκηση της Ilva διέθεσε 146 εκ. ευρώ για τον εκσυγχρονισμό της μονάδας.

Fiat-Chrysler

Στις 16.09.2012 η Fiat ανακοίνωσε την εγκατάλειψη του πενταετούς προγράμματος που είχε δημοσιοποιήσει τον Απρίλιο του 2010, επονομαζόμενου «Fabbrica Italia» και το οποίο προέβλεπε επενδύσεις 30 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 20 δισ. ευρώ στις ιταλικές μονάδες παραγωγής της Fiat, εξαιτίας της σοβαρής κρίσης που πλήττει την αγορά αυτοκινήτου στην Ιταλία και την Ευρώπη. Όπως ήταν αναμενόμενο η ανακοίνωση αυτή προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων. Στις αρχές του 2012 ο Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου είχε γνωστοποιήσει την πρόθεση πλήρους συγχώνευσης των δύο εταιρειών και την πιθανή μεταφορά της έδρας της εταιρείας. Επιπροσθέτως, δεδομένης της οικονομικής κρίσης που πλήττει την Ιταλία, ο οίκος αξιολόγησης S&P υποβάθμισε στις 22.04.2012 την πιστοληπτική ικανότητα της εταιρείας.

Expo 2015

Η πόλη του Μιλάνου έχει αναλάβει τη διοργάνωση της EXPO 2015, με θέμα: «Τρέφουμε τον πλανήτη - Ενέργεια για τη ζωή». Η EXPO 2015 πρόκειται να λάβει χώρα στις εγκαταστάσεις της Rho Fiera στα βορειοανατολικά του Μιλάνου σε μια έκταση 200 εκταρίων και προβλέπεται να προσελκύσει περί τους 160 χιλ. επισκέπτες ημερησίως. Σχεδιάζεται να δημιουργηθούν νέα περίπτερα σε έκταση 1,1 τ.χλμ. και να διοργανωθούν 7.000 περίπου εκδηλώσεις κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (Μάιος-Οκτώβριος 2015).

Στα τέλη του 2012, 113 χώρες είχαν επιβεβαιώσει τη συμμετοχή τους. Εκκρεμεί, επί του παρόντος, επιβεβαίωση συμμετοχής Ελλάδος.

Φορολόγηση εκκλησιαστικής περιουσίας

Τέθηκε τέλος στη φοροαπαλλαγή της Εκκλησίας για την περιουσία της που δεν προορίζεται για θρησκευτικούς σκοπούς. Εξάιρεση αποτέλεσαν τα ειδικά εκκλησιαστικά σχολεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Esodati

Οι αποκαλούμενοι «esodati» είναι μια κατηγορία εργαζομένων άνω των 50 ετών, που έχουν τεθεί εκτός αγοράς εργασίας και που δεν έχουν ακόμη συνταξιοδοτηθεί εξαιτίας της αύξησης των ορίων ηλικίας ή της μεταβολής των προϋποθέσεων για συνταξιοδότηση. Υπολογίζονται, σύμφωνα με τον ασφαλιστικό φορέα INPS, σε 350.000, για το ήμισυ περίπου εκ των οποίων, η Κυβέρνηση Μόντι προσπάθησε με διάφορα μέτρα να εξεύρει λύση. Αποτέλεσε, επίσης, ένα θέμα στο οποίο η ιταλική Κυβέρνηση δέχθηκε δριμυία κριτική για τους χειρισμούς της.

Υπό το φως των ανωτέρω, η ιταλική Κυβέρνηση υπό τον κ. M. Monti προχώρησε σε μια σειρά νομοθετημάτων που είχαν ως στόχο την έξοδο της Ιταλίας από την κρίση και την επάνοδο της οικονομίας αυτής σε τροχιά ανάπτυξης. Έκαστο των νομοθετικών διαταγμάτων προϋποθέτει την έκδοση σημαντικού αριθμού εκτελεστικών πράξεων εκ μέρους των αρμόδιων, για το κάθε θέμα, Υπουργείων, προκειμένου τα νομοθετήματα αυτά να τεθούν, πρακτικά, σε ισχύ. Συγκεκριμένα:

1. Διάταγμα για την Οικονομική Μεγέθυνση της Ιταλίας - Απελευθερώσεις:

Περιλαμβάνει σειρά μέτρων που αφορούν στην άρση των γραφειοκρατικών περιορισμών (εκκαθαρίσεις, άδειες, πιστοποιητικά) που εμποδίζουν την έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επιπλέον, προβλέπει την απελευθέρωση του κλάδου των μεταφορών, το άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων και το διαχωρισμό, στον κλάδο ενέργειας, της διαχείρισης των υποδομών και της εμπορικής εκμετάλλευσής αυτών.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κυβέρνησης Monti από την εφαρμογή του εν λόγω Νόμου θα επέλθει, μακροπρόθεσμα, αύξηση του ΑΕΠ κατά 11%, αύξηση της κατανάλωσης κατά 8%, των επενδύσεων κατά 18% και της απασχόλησης κατά 8%.

2. Διάταγμα για την Απλοποίηση της Ιταλίας:

Κύριος στόχος του εν λόγω Διατάγματος είναι η απλούστευση των γραφειοκρατικών διαδικασιών, η επιτάχυνση του μέσου χρόνου ολοκλήρωσης των διοικητικών διαδικασιών, η εξοικονόμηση οικονομικών πόρων για τις επιχειρήσεις και η καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Μεταξύ άλλων προβλέπονται η υποχρεωτική χρήση του Διαδικτύου σε όλη τη Δημόσια Διοίκηση, τηλεματική εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων, απλούστευση κρατικών διαγωνισμών, κατάργηση μεγάλου αριθμού απηρχαιωμένων νόμων, απλούστευση των γραφειοκρατικών προϋποθέσεων για την ίδρυση ΕΠΕ, διαχωρισμός μεταξύ της επιχείρησης φυσικού αερίου (Eni SpA) και της εταιρείας διαχείρισης του δικτύου διανομής φυσικού αερίου (Snam Rete Gas SpA),

φορολόγηση των εισοδημάτων από κεφάλαια και εισοδημάτων από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες με φορολογικό συντελεστή 20%.

3. Διάταγμα για τη Φορολογική Απλοποίηση της Ιταλίας:

Εισήχθησαν με το εν λόγω Διάταγμα, ορισμένες καινοτομίες που το κάνουν ακόμη πιο ισχυρή δράση στον τομέα της απλοποίησης της φορολογικής νομοθεσίας και της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής. Ειδικότερα, μεταξύ των απλουστεύσεων στον τομέα της φορολογίας, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η καταβολή των φορολογικών υποχρεώσεων σε δόσεις, η αναβολή της πληρωμής κατά τη λήξη της προθεσμίας πληρωμής, απλούστευση των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων από τις σχετικές συναλλαγές για ΦΠΑ από υποκείμενους στο φόρο κ.ά.

4. Διάταγμα για την Απασχόληση:

Αφορά στην απασχόληση και περιλαμβάνει διατάξεις αναφορικά με τη μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας προκειμένου να ενισχυθούν οι προοπτικές ανάπτυξης της Ιταλίας. Συγκεκριμένα αποτελείται από τις εξής θεματικές ενότητες: ευελιξία κατά την είσοδο και κατά την έξοδο από την αγορά εργασίας, (το περίφημο άρθρο 18), μέτρα κοινωνικής στήριξης και αρωγής, επαγγελματική κατάρτιση.

5. Διάταγμα για την Περιστολή των Δημοσίων Δαπανών:

Το Διάταγμα αφορά στην περικοπή και εξορθολογισμό των δημοσίων δαπανών, συνολικού ύψους άνω των 35 δισ. ευρώ, για τα έτη 2012-2014, προκειμένου να επιτευχθεί ο ετεροχρονισμός, κατ' αρχήν, της αύξησης του Φ.Π.Α. κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες έως το πρώτο τρίμηνο του 2013, και κατά δεύτερο, η επέκταση της διάταξης περί «συνταξιοδοτικής προστασίας»¹ σε επιπλέον 55.000 εργαζομένους. Συγκεκριμένα, οι περικοπές ανέρχονται σε 4,6 δισ. ευρώ το 2012, 10,8 δισ. ευρώ το 2013, 11,6 δισ. ευρώ το 2014 και 12,1 το 2015. Μεταξύ των μέτρων προβλέπεται: μείωση του αριθμού των υπαλλήλων και των διευθυντικών στελεχών των Υπουργείων, των Επαρχιών της Ιταλίας κατά το ήμισυ, κατάργηση Δικαστηρίων, Εισαγγελιών και Δικαστικών Υπηρεσιών, μείωση του αριθμού των υπηρεσιακών οχημάτων, μείωση του κονδυλίου για τις προμήθειες στο χώρο της Υγείας κ.ά. Το Διάταγμα αποβλέπει στη βελτίωση της λειτουργίας του κρατικού μηχανισμού μέσω της προώθησης των αναγκαίων διαρθρωτικών αλλαγών, στην ποιοτική και ποσοτική διασφάλιση και βελτίωση των υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης και στην παροχή ωφελημάτων προς τους Ιταλούς πολίτες.

6. Διάταγμα για την Ανάπτυξη:

Αποσκοπεί στην τόνωση της εθνικής οικονομίας και αποτέλεσε το δεύτερο νόμο που ψήφισε η ιταλική Βουλή σε χρονικό διάστημα μικρότερο των 2 ετών με ανάλογο σκοπό. Περιλαμβάνει μέτρα ανάπτυξης ύψους 70-80 δισ. ευρώ, για την ενίσχυση των επιχειρήσεων, με τη μορφή project-bond και mini-bond στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (πόροι ύψους περίπου 40 δισ. ευρώ) και με τη μορφή επενδύσεων σε οικοδομικά έργα και σε ενεργειακές υποδομές (περίπου 30-35 δισ. ευρώ). Οι πόροι υλοποίησης του εν λόγω Διατάγματος εξαρτώνται από τα αποτελέσματα του Προγράμματος Περιστολής των Δημοσίων Δαπανών, καθώς και αξιοποίησης των κρατικών περιουσιακών στοιχείων. Τα μέτρα αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, στην αποκατάσταση της ζήτησης στην αγορά, στην ενδυνάμωση των επιχειρηματικών κινήτρων, στην προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων, στην ενίσχυση του τομέα οικοδομικών εργασιών, στην ανάπτυξη των λιμένων.

¹ Αφορά σε εργαζομένους που εγκατέλειψαν εθελοντικά την εργασία τους στο πλαίσιο πχ. εθελουσίας εξόδου, οι οποίοι είχαν κατοχυρώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα με την προηγούμενη νομοθεσία, ενώ με τη νέα κινδυνεύουν να βρεθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς οποιοδήποτε επίδομα.

7. Διάταγμα για την Υγεία:

Επιφέρει μεταρρυθμίσεις στον τομέα της Υγείας, καλύπτοντας ευρύ φάσμα ζητημάτων, όπως διεύρυνση της πρωτοβάθμιας παροχής υγειονομικής περίθαλψης, απομάκρυνση μηχανών τυχερών παιχνιδιών από σχολεία και λατρευτικούς χώρους, διαφάνεια στο διορισμό των Διοικητών των νοσοκομείων, υγειονομικούς ελέγχους σχολικών γευμάτων κλπ.

Κρατικός Προϋπολογισμός 2012 – «Νόμος Σταθερότητας»

Τα κύρια σημεία του Νόμου Σταθερότητας αφορούν στη φορολογική μεταρρύθμιση, τις φοροαπαλλαγές και τις φορολογικές ελαφρύνσεις, τα κοινωνικά επιδόματα (1,5 δισ. ευρώ), την αναχρηματοδότηση των διεθνών αποστολών (προϋπολογισμός ύψους 750 εκατ. ευρώ για το πρώτο εξάμηνο), το «Ecobonus 2» (για 10 χρόνια), τα δημόσια πανεπιστήμια (800 εκατ. ευρώ) και ιδιωτικά (25 εκατ. ευρώ), την πυρηνική ενέργεια, τη Δημόσια Διοίκηση και τη Νότιο Ιταλία.

Η εξοικονόμηση πόρων από τον κρατικό προϋπολογισμό αναμένεται να φθάσει τα 1,43 δισ. ευρώ για το 2011, τα 200 εκ. ευρώ το 2012 και 191 εκ. ευρώ το 2013.

3. Κρίση Ευρωζώνης

Η στοχοποίηση της Ιταλίας από τις αγορές και η «υποψηφιότητά» της ως επόμενου αδύναμου κρίκου, λόγω υψηλότατου δημοσίου χρέους, αποτέλεσε τη βασικότερη πρόκληση που η κυβέρνηση Monti εκλήθη να αντιμετωπίσει. Άλλωστε, αυτός ήταν και ο βασικός λόγος σχηματισμού της και το κυρίως περιεχόμενο της εντολής της. Σε αυτό το επίπεδο, η προσωπική πολιτική/τεχνοκρατική αξιοπιστία του πρώην ευρωπαϊού Επιτρόπου Monti, σε συνδυασμό με τη λήψη επώδυνων δημοσιονομικών μέτρων στο εσωτερικό και την προσεκτική οικοδόμηση ευρωπαϊκών και διεθνών συνεργασιών/συμμαχιών, είχε, κατά το μάλλον ή ήττον, θετικά αποτελέσματα, με επιστέγασμα την επιβράβευση των επιλογών από τις αγορές με spread κάτω των 300 μονάδων βάσης στο τέλος του χρόνου και, μάλιστα, εν μέσω προεκλογικής περιόδου.

Αρχικώς, η προσπάθεια που κατεβλήθη από τον κ. Μόντι ήταν να διασπάσει, στο βαθμό του εφικτού, τον γαλλογερμανικό άξονα Μέρκελ-Σαρκοζύ, με πρωτοβουλίες εντός της Ευρωζώνης για προώθηση αναπτυξιακών δράσεων, παράλληλα με τα μέτρα δημοσιονομικής πειθαρχίας. Μετά την εκλογή Ολάντ στο αξίωμα του Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας, η σύμπλευση της Ιταλίας με τη Γαλλία, ως αντίβαρο στις σκληρότερες δημοσιονομικά γερμανικές θέσεις, έδωσε στη χώρα μια προστιθέμενη διαπραγματευτική ισχύ, η οποία κατέστη εναργής στα κρίσιμα ευρωπαϊκά συμβούλια που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του έτους. Ασφαλώς, το σοβαρό τεχνοκρατικό υπόβαθρο του κ. Μόντι, οι μετριοπαθείς θέσεις του, η νομοθέτηση και, ως έναν βαθμό, η εφαρμογή ενός τολμηρού μεταρρυθμιστικού προγράμματος στο εσωτερικό και οι καλές προσωπικές σχέσεις που είχε ή δημιούργησε με τους περισσότερους ευρωπαίους ομολόγους του, κατέστησαν αυτόν αξιόπιστο και υπολογίσιμο συνομιλητή.

Στην προσπάθειά της να «πείσει» τις αγορές, η κυβέρνηση Μόντι ψήφισε επτά συνολικά νομοθετήματα: για το άνοιγμα των επαγγελμάτων, την απλούστευση των γραφειοκρατικών διαδικασιών, τη φορολογική μεταρρύθμιση και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, την ενίσχυση της απασχόλησης, την περιστολή των δημοσίων δαπανών, την ανάπτυξη και τον τομέα της υγείας. Η εφαρμογή, βεβαίως, αυτών των νομοθετημάτων προχωρεί με αργούς ρυθμούς, λόγω της δυσκίνητης διαδικασίας έκδοσης πολυάριθμων εκτελεστικών/εφαρμοστικών διαταγμάτων. Ωστόσο, φαίνεται ότι, κατ' αποτέλεσμα, οι αγορές αντιμετώπισαν μάλλον θετικά αυτές τις δράσεις, ενώ σίγουρα έτυχαν της επιδοκμασίας των ευρωπαίων εταίρων.

² Έκπτωση ίση με το 55% του ακαθάριστου φόρου για παρεμβάσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης

4. Εξέλιξη Βασικών Οικονομικών Μεγεθών

Από τα μέσα του 2011, η ιταλική οικονομία έχει εισέλθει σε τροχιά ύφεσης. Συγκεκριμένα, για το 2012, το ΑΕΠ της χώρας μειώθηκε κατά 2,4%. Η πτώση του Α.Ε.Π. οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις επιπτώσεις της κρίσης της αγοράς κρατικών ομολόγων της ευρωζώνης, η οποία πλήτει από τα μέσα του 2011 την ιταλική αγορά. Η αύξηση των χρηματοοικονομικών πιέσεων κατέστησε πιο υψηλό το κόστος δανεισμού των ιταλικών Τραπεζών, το οποίο μετακυλήθηκε στις πολιτικές δανεισμού του ιδιωτικού τομέα, και κατ' επέκταση στην εγχώρια ζήτηση, επηρεάζοντας αρνητικά τόσο τη βιομηχανία, όσο και τις υπηρεσίες.

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών συνέχισαν να αποτελούν την κινητήρια δύναμη της οικονομικής δραστηριότητας, αν και σημειώνοντας επιβράδυνση, αντικατοπτρίζοντας ως επί το πλείστον την αδυναμία των εξαγωγών προς της χώρες της ευρωζώνης. Οι ιταλικές εξαγωγές συνέβαλαν κατά 0,7% στο ΑΕΠ. Οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών κατ'όγκο κατέγραψαν σημαντική μείωση, οδηγώντας σε σημαντικό πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου, συμβάλλοντας, κατ' επέκταση, θετικά στο Α.Ε.Π της Ιταλίας (2,3 ποσοστιαίες μονάδες). Η εγχώρια ζήτηση μειώθηκε κατά 5,4%, ενώ η καθαρή εξωτερική ζήτηση αυξήθηκε κατά 3,0%.

Η Ιταλία είναι χώρα με υψηλό δημόσιο χρέος. Συγκεκριμένα, για το 2012 το ιταλικό δημόσιο χρέος, ως ποσοστό του Α.Ε.Π., αυξήθηκε κατά 6,2% ανερχόμενο στο 127%, από 120,8% το 2011 και 119,3% το 2010. Σε απόλυτες τιμές το δημόσιο χρέος της Ιταλίας για το έτος 2012 ανήλθε στα 1,988 τρισ. ευρώ. Το δημοσιονομικό έλλειμμα ως προς το Α.Ε.Π. μειώθηκε, για τρίτη συνεχή χρονιά, και ανήλθε στο 3,0%, από 3,8% του προηγούμενου έτους, με το δημόσιο δανεισμό να έχει μειωθεί κατά 47,63 δισ. ευρώ. Σημειώνεται ότι το δημόσιο χρέος της χώρας, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Τράπεζας της Ιταλίας, θα ανερχόταν σε 124,3% του ΑΕΠ, αν δε συμπεριλαμβάνταν οι συνεισφορές της Ιταλίας στους ευρωπαϊκούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς³.

Ο πληθωρισμός αυξήθηκε αισθητά κατά το 2012, ανερχόμενος στο 3%. Η αύξηση των φορολογικών συντελεστών έμμεσης φορολόγησης συνέβαλε κατά μια ποσοστιαία μονάδα στην αύξηση του πληθωρισμού. Όσον αφορά τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή, για το έτος 2012, αυτός αυξήθηκε κατά 3,3% σε σχέση με το 2011. Η εγχώρια κατανάλωση μειώθηκε κατά 3,9% και η αγοραστική δύναμη του διαθέσιμου εισοδήματος κατά 4,8% (το διαθέσιμο εισόδημα μειώθηκε κατά 2,0%).

Η ανεργία, για το 2012, ανήλθε στο 10,7%, αυξανόμενη κατά 2,3% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Επισημαίνεται ότι, όσον αφορά το ύψος της ανεργίας των νέων (15-24 ετών) διαμορφώθηκε, για την ίδια χρονική περίοδο, στο 35,3%, αυξημένη κατά 6,2%. Κοινωνική ομάδα που πλήττεται σημαντικά από την ανεργία είναι και αυτή των εργαζόμενων άνω των 45 ετών, των οποίων ο αριθμός ανέργων διπλασιάστηκε στην πενταετία 2007-2012, έχοντας ως αποτέλεσμα, το 2012, ένας στους τέσσερις ανέργους να είναι άνω των 45 ετών.

Στην Ιταλία απασχολείται το 56,9% του συνολικού πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών, παραμένουν όμως σημαντικές διαφορές μεταξύ των φύλων: όσον αφορά τη γυναικεία απασχόληση, αυτή αποτελεί το 47,1%, ενώ η ανδρική ανήλθε στο 66,5%. Για το έτος 2012, η απασχόληση μειώθηκε κατά 0,2%, και αντιστοιχεί σε 25,642 εκ. εργαζόμενους.

Σημειώνεται ότι στην Ιταλία αισθητές είναι οι περιφερειακές ανισότητες και ειδικότερα η οικονομική υστέρηση των Περιφερειών της Νοτίου Ιταλίας έναντι της υπόλοιπης χώρας. Τα

³ Διμερή δάνεια: 10 δισ. ευρώ, EFSF: 26,925 δισ. ευρώ, ESM: 5,732 δισ. ευρώ

στοιχεία της περιόδου 2000-2011 δείχνουν ότι το χάσμα ανάπτυξης μεταξύ Κέντρου-Βορρά και Νότου διατηρείται, χωρίς να μειωθεί η απόσταση μεταξύ των πιο πλούσιων περιοχών και αυτών σε υστέρηση. Το υψηλότερο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π., για το 2011⁴, κατέχουν η Κοιλάδα της Αόστης (32.565 ευρώ ανά κάτοικο), η Αυτόνομη περιοχή του Μπολτζάνο (32.518 ευρώ) και η Λομβαρδία (30.342 ευρώ), ακολουθούμενες από το Τρεντίνο – Άνω Αδίγη (30.342 ευρώ) και την Εμίλια-Ρομάνια (28.847 ευρώ). Οι περιοχές με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. είναι η Καλαβρία (14.813 ευρώ), η Καμπανία (14.834 ευρώ), και η Σικελία (15.140 ευρώ). Στο σύνολο της χώρας, για το έτος 2011, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανήλθε σε 23.470 ευρώ (από 24.020 ευρώ το 2010).

Παρά τα προβλήματα της ιταλικής οικονομίας, η ανταγωνιστικότητά της διατηρήθηκε για το 2012, σύμφωνα με την έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Forum, καταλαμβάνοντας στην παγκόσμια κατάταξη την 42^η θέση για το 2012 (43^η θέση το 2011), βελτιώνοντας οριακά την κατάταξή της έναντι των προηγούμενων ετών.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές (δισ. ευρώ)	1.475,4	1.394,3	1.418,3	1.423,6	1.389,9	1.573,2
Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ (σε μονάδες σταθερής αγοραστικής δύναμης με βάση τον ευρωπαϊκό μ.ό.)	104	104	101	100	98	
Μεταβολή ΑΕΠ (%)	-1,2	-5,5	1,7	0,4	-2,4	-1,3
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (%)	3,5	0,8	1,6	2,9	3,3	1,6
Ανεργία (%)	6,7	7,8	8,8	8,4	10,7	11,8
Δημοσιονομικό Έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-2,4	-5,4	-4,5	-3,8	-3,0	-2,9
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	105,7	116,0	118,6	120,8	127,0	126,1
Πρωτογενές Έλλειμμα Προϋπολογισμού (% ΑΕΠ)	-3,1	-5,7	-4,3	-4,0	-2,5	-2,4
Εξαγωγές (% μεταβολή)	1,17	-20,94	11,4	5,9	3,68	
Εισαγωγές (% μεταβολή)	2,33	-22,10	12,6	0,5	-5,65	

Πηγές: Τράπεζα της Ιταλίας, Istat, Eurostat

*Προβλέψεις Ιταλικής Κυβέρνησης

5. Χρηματιστηριακές Εξελίξεις

⁴ Με έτος βάσης το 2005

Το 2012, ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου του Μιλάνου αυξήθηκε κατά 10,2%, κλείνοντας στις 13.512 μονάδες.

Στα τέλη του 2012, στο χρηματιστήριο του Μιλάνου υπήρχαν 323 εισηγμένες εταιρείες, αριθμός οριακά μικρότερος του 2011, εκ των οποίων 41 αλλοδαπές εταιρείες, η συνολική κεφαλαιοποίηση αυξήθηκε από 332 δισ. ευρώ σε 365 δισ. ευρώ και ως ποσοστό του Α.Ε.Π. ανήλθε σε 23,3%, έναντι 21,1% του προηγούμενου έτους⁵.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΙΤΑΛΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ
(σε εκ. ευρώ)

	2008	2009	2010	2011	2012
Μεταβολή (%)	-48,7	20,7	-8,7	-24,0	10,2
Αριθμός Εταιρειών	336	332	332	328	323
<i>εκ των οποίων Δείκτη STAR</i>	75	72	75	70	66
Κεφαλαιοποίηση	374.702	457.126	425.099	332.374	365.466
<i>ως % του ΑΕΠ</i>	23,8	30,1	27,4	21,1	23,3
Σύνθεση Εταιρειών (%)					
<i>Βιομηχανικές</i>	33	37	41	45	47
<i>Ασφαλιστικές</i>	11	9	7	7	8
<i>Τραπεζικές</i>	25	26	20	17	18
<i>Χρηματοοικονομικές</i>	3	2	3	3	2
<i>Υπηρεσίες</i>	28	26	28	29	25
Μερίσματα	39.072	21.309	16.036	17.009	13.207
Λόγος κερδών/ κεφαλαιοποίησης	15,6	5,3	7,6	9,0	7,2
Λόγος μερισμάτων/ κεφαλαιοποίησης	8,0	5,0	3,8	5,1	4,2

Πηγή: Ετήσια Έκθεση 2012 Τραπέζης της Ιταλίας

6. Ενέργεια

Αναφορικά με τα θέματα ενέργειας, η συνολική κατανάλωση, για το 2010, ανήλθε σε 187,785 εκ. τόνους ισοδύναμου πετρελαίου, η οποία αυξήθηκε κατά 4,1% και εξαρτάται κατά 74,70% από κατανάλωση κυρίως πετρελαίου και φυσικού αερίου (38,46% και 36,24% αντίστοιχα). Σημειώνεται ότι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας καλύπτουν 12,17% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας, τα στερεά καύσιμα το 7,96% και το 5,17% η ηλεκτρική ενέργεια. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 98,66% των ενεργειακών αναγκών της Ιταλίας καλύπτεται από εισαγωγή ενέργειας, κατατάσσοντάς την ως δεύτερη χώρα σε παγκόσμιο επίπεδο σε εισαγωγές ενεργειακών προϊόντων.

Βασική πολιτική της Ιταλίας αποτελεί η ενεργειακή ασφάλεια και η διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας του φυσικού αερίου με την κατασκευή νέων αγωγών φυσικού αερίου, την αύξηση της δυναμικότητας των υφισταμένων και την κατασκευή νέων τερματικών σταθμών επαναεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου. Παράλληλα, η Ιταλία επιδιώκει στρατηγικό ρόλο ως ενεργειακός κόμβος από τη Μεσόγειο προς την Κεντρική και Βόρειο Ευρώπη.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιταλία συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών με τη μεγαλύτερη εξάρτηση από το φυσικό αέριο και η κατάσταση αυτή δεν αναμένεται να μεταβληθεί στο προσεχές

⁵ σημ.: αντίστοιχη αναλογία Γερμανία 45%, Γαλλία 63%, ΗΠΑ 107%, Ηνωμένο Βασίλειο 156%

μέλλον. Οι υπάρχουσες υποδομές φυσικού αερίου στην Ιταλία (τρίτη ευρωπαϊκή αγορά μετά το Ην. Βασίλειο και τη Γερμανία), μόλις που επαρκούν για να εγγυηθούν την εξισορρόπηση Ζήτησης/Προσφοράς.

Οι εταιρείες ENI, EDISON, TERNA και ENEL αποτελούν τις κυριότερες ιταλικές εταιρείες υδρογονανθράκων για τις διεθνείς επενδύσεις της χώρας και για την κατασκευή των αγωγών φυσικού αερίου.

Εξαγορά Edison από EdF

Εντός του 2012 ολοκληρώθηκε η συμφωνία που είχε υπογραφεί στις 26.12.2011, για την αύξηση του μεριδίου της γαλλικής εταιρείας «Electricité de France SA» στην ιταλική «Edison SpA» από το 50% στο 80,7%, έναντι 700 εκατ. ευρώ, έπειτα από προσπάθεια, σχεδόν, επί ένα έτος της γαλλικής εταιρείας να πάρει τον έλεγχο της ιταλικής. Ο ιταλός Υπουργός Οικονομικής Ανάπτυξης κ. C. Passera δήλωσε πολύ ικανοποιημένος για την κατάληξη των διαπραγματεύσεων και η συμφωνία θεωρήθηκε από τους Ιταλούς ως «ηθική δικαίωση», ενώ αποτέλεσμα αυτής υπήρξε η μείωση των χρεών της «Edison» κατά 1,1 δισ. ευρώ και η ανάδειξη της A2A σε δεύτερο σημαντικότερο ιταλικό ενεργειακό όμιλο.

Φυσικό Αέριο

Για το 2012, οι ανάγκες της χώρας σε φυσικό αέριο ανήλθαν σε περίπου 61,36 εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου πετρελαίου (toe) ετησίως, από τους οποίους, το 90,4% προέρχεται από εισαγωγές. Για το έτος 2011, που υπάρχουν στατιστικά στοιχεία, οι ιταλικές εισαγωγές διαμορφώνονται ως εξής: Αλγερία (32,6%), Ρωσία (28,1%), Κατάρ (8,8%), Νορβηγία και Ολλανδία (5,2%), Αυστρία (5,1%), Γερμανία (4,1%), Λιβύη (3,3%), λοιπές χώρες (7,6%).

B. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Η Ιταλία, παραδοσιακά, συγκαταλέγεται μεταξύ των 10 σημαντικότερων χωρών που συμβάλλουν στο διεθνές εμπόριο, συγκεκριμένα σύμφωνα με τα στοιχεία του ΠΟΕ για το 2011, η χώρα κατείχε την 8η θέση, τόσο σε επίπεδο εξαγωγών, όσο και εισαγωγών.

Κατά τη διάρκεια του 2012, οι σημαντικότερες εξελίξεις σε επίπεδο εξωτερικών και εμπορικών σχέσεων της Ιταλίας με άλλες χώρες, συνοψίζονται ως κάτωθι:

1. Εμπορικό Ισοζύγιο

Σύμφωνα με στοιχεία της ιταλικής στατιστικής υπηρεσίας (Istat), ο όγκος εμπορίου της Ιταλίας, για το έτος 2012, ανήλθε σε 768,484 δισ. ευρώ, εκ των οποίων οι ιταλικές εξαγωγές, ανήλθαν σε 389,725 δισ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση κατά 3,68% (από 11,43% το 2011), ενώ οι εισαγωγές που ανήλθαν σε 378,759 δισ. ευρώ, σημείωσαν μείωση κατά 5,65% (από αύξηση της τάξεως του 9,26% το 2011). Για πρώτη φορά μετά από έτη το εμπορικό ισοζύγιο της Ιταλίας είναι πλεονασματικό, και ανήλθε σε 10,965 δισ. ευρώ, έναντι ελλείματος 25,523 δισ. ευρώ το 2011 (1,1% του ΑΕΠ, από -1,1% το 2011).

Το 52,89% (από 53,74% το 2011) των ιταλικών εισαγωγών προέρχονται από τις χώρες της Ε.Ε.-27, ενώ ακολουθούν οι Ασιατικές χώρες με μερίδιο 19,63% (21,35% το 2011), οι λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες με 11,31% (10,78% το 2011), οι χώρες της Αμερικής με 6,40% (6,65% το 2011), οι χώρες της Αφρικής με 9,23% (6,92% το 2011) και τέλος οι χώρες της Ωκεανίας με 0,49% (0,56% το 2011). Σε επίπεδο Περιφερειών, οι Περιφέρειες της Λομβαρδίας, του Βένετο και του Λατίου απορροφούν περίπου το 50% του συνόλου των ιταλικών εισαγωγών.

Το 53,68% των εξαγωγών της Ιταλίας κατευθύνεται προς τις χώρες της Ε.Ε.-27 (56,04% το 2011), ενώ ακολουθούν οι χώρες της Ασίας 14,13% (14,15% το 2011), οι λοιπές ευρωπαϊκές χώρες 13,94% (13,33% το 2011), οι χώρες της Αμερικής με 11,46% (10,55% το 2011), οι χώρες της Αφρικής με 4,88% (4,25% το 2011) και τέλος οι χώρες της Ωκεανίας με 1,90% (1,67% το 2011). Σε επίπεδο Περιφερειών, από τις περιφέρειες της Βορείου Ιταλίας προέρχεται το 70,38% των συνολικών εξαγωγών της χώρας, ενώ από την Κεντρική Ιταλία και τη Νότια-νησιωτική το 16,56% και 11,91% αντίστοιχα.

Διαχρονικά το Ισοζύγιο Εξωτερικών Πληρωμών της Ιταλίας εξελίσσεται ως εξής:

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

σε δισ. ευρώ	2008	2009	2010	2011	2012
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	-44,9	-30,2	-54,5	-48,3	-8,4
- Εμπορικό Ισοζύγιο	-2,1	0,8	-20,9	-17,4	17,8
- Ισοζύγιο Υπηρεσιών	-8,6	-8,4	-9,2	-5,7	-0,7
- Ισοζύγιο Εισοδημάτων	-19,4	-10,4	-8,3	-9,4	-10,1
- Ισοζύγιο Τρεχουσών Μεταβιβάσεων	-14,8	-12,2	-16,1	-15,8	-15,5

Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων	-0,2	-0,1	-0,6	0,6	3,8
Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών	31,4	37,3	86,7	72,8	7,7
- Άμεσες Επενδύσεις	-53,1	-0,9	-17,7	-13,9	-10,7
- Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου	75,2	28,1	38,5	-34,4	29,2
- Λοιπές Επενδύσεις	13,0	5,7	71,8	114,5	-9,0
- Μεταβολή Συναλλαγματικών Διαθεσίμων*	-5,6	0,1	-1,0	-0,9	-1,5

* Το σύμβολο (-) υποδηλώνει αύξηση των διαθεσίμων

Πηγή: Τράπεζα της Ιταλίας

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΙΤΑΛΙΑΣ ΑΝΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

	ΕΞΑΓΩΓΕΣ			ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ		
	2012	Μερίδιο 2012	% Μεταβολή 12/11	2012	Μερίδιο 2012	% Μεταβολή 12/11
Ε.Ε - 27	209.213.755.534	53,68%	-0,69%	200.314.365.334	52,89%	-7,14%
<i>Γερμανία</i>	48.712.643.136	12,50%	-1,13%	55.219.022.389	14,58%	-11,49%
<i>Γαλλία</i>	43.169.416.496	11,08%	-0,97%	31.318.242.307	8,27%	-6,80%
<i>Ισπανία</i>	18.290.639.050	4,69%	-8,04%	16.848.374.259	4,45%	-6,97%
<i>Ην. Βασίλειο</i>	18.964.130.432	4,87%	8,11%	9.554.057.834	2,52%	-12,69%
Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες	54.340.158.333	13,94%	8,43%	42.845.160.482	11,31%	-1,03%
<i>Ελβετία</i>	22.878.015.784	5,87%	10,84%	11.018.498.605	2,91%	-2,44%
<i>Ρωσία</i>	9.992.704.834	2,56%	7,39%	18.330.614.219	4,84%	8,44%
<i>Τουρκία</i>	10.617.510.022	2,72%	10,21%	5.257.367.240	1,39%	-12,07%
Αφρική	19.014.805.304	4,88%	18,93%	35.168.799.686	9,29%	26,69%
Αμερική	44.662.131.273	11,46%	12,64%	24.239.626.848	6,40%	-9,17%
<i>ΗΠΑ</i>	26.656.035.140	6,84%	16,75%	12.665.951.056	3,34%	-2,76%
<i>Βραζιλία</i>	4.997.316.730	1,28%	4,51%	3.402.468.532	0,90%	-17,97%
<i>Αργεντινή</i>	1.019.448.808	0,26%	-5,89%	1.025.466.150	0,27%	-33,99%
Ασία	55.077.613.383	14,13%	3,54%	74.343.641.911	19,63%	-13,27%
<i>Κίνα</i>	9.002.872.829	2,31%	-9,93%	24.694.756.623	6,52%	-16,50%
<i>Ιαπωνία</i>	5.636.851.202	1,45%	19,11%	3.191.343.599	0,84%	-24,34%
<i>Ινδία</i>	3.349.048.062	0,86%	-10,35%	3.751.034.275	0,99%	-21,52%
Ωκεανία και άλλες χώρες	7.416.572.756	1,90%	17,98%	1.847.845.509	0,49%	-17,60%
Σύνολο	389.725.036.583	100,00%	3,68%	378.759.439.770	100,00%	-5,65%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ISTAT

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται αναλυτικά οι ιταλικές εισαγωγές ανά Περιφέρεια, καθώς και το μερίδιο που καταλαμβάνουν επί του συνόλου των ιταλικών εισαγωγών.

ΙΤΑΛΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

	2011		2012		% Μεταβολή 12/11
	Αξία	Μερίδιο	Αξία	Μερίδιο	
Βόρεια – Δυτικά	165.837.030.033	41,31%	152.871.496.059	40,36%	-7,82%
<i>Πεδεμόντιο</i>	29.062.299.776	7,24%	26.554.279.979	7,01%	-8,63%
<i>Κοιλάδα Αόστης</i>	345.347.740	0,09%	261.259.887	0,07%	-24,35%
<i>Λομβαρδία</i>	124.843.886.927	31,10%	114.873.713.116	30,33%	-7,99%
<i>Λιγουρία</i>	11.585.495.590	2,89%	11.182.243.077	2,95%	-3,48%
Βόρεια – Ανατολικά	84.403.680.189	21,03%	78.723.068.458	20,78%	-6,73%
<i>Τρεντίνο – Άνω Αδίγη</i>	6.585.062.322	1,64%	6.001.621.978	1,58%	-8,86%
<i>Βένετο</i>	40.736.992.002	10,15%	37.575.160.589	9,92%	-7,76%
<i>Φριούλι-Βενέτσια Τζούλια</i>	7.114.810.589	1,77%	6.809.675.514	1,80%	-4,29%
<i>Εμίλια - Ρωμανία</i>	29.966.815.276	7,47%	28.336.610.377	7,48%	-5,44%
Κέντρο	65.946.936.878	16,43%	61.497.485.216	16,24%	-6,75%
<i>Τοσκάνη</i>	22.135.265.612	5,51%	22.361.787.092	5,90%	1,02%
<i>Ούμπρια</i>	2.778.724.872	0,69%	2.441.819.585	0,64%	-12,12%
<i>Μάρκε</i>	7.346.543.754	1,83%	7.174.395.215	1,89%	-2,34%
<i>Λάτιο</i>	33.686.402.640	8,39%	29.519.483.324	7,79%	-12,37%
Νότος	30.808.939.239	7,67%	25.537.381.532	6,74%	-17,11%
<i>Αμπρούτζο</i>	4.097.351.444	1,02%	3.455.613.605	0,91%	-15,66%
<i>Μολίζε</i>	496.853.348	0,12%	393.883.510	0,10%	-20,72%
<i>Καμπανία</i>	12.700.826.561	3,16%	10.434.660.831	2,75%	-17,84%
<i>Απουλία</i>	11.937.950.165	2,97%	9.946.658.686	2,63%	-16,68%
<i>Μπαζιλικάτα</i>	991.371.350	0,25%	724.031.707	0,19%	-26,97%
<i>Καλαβρία</i>	584.586.371	0,15%	582.533.193	0,15%	-0,35%
Νήσοι	28.748.156.639	7,16%	31.650.287.933	8,36%	10,10%
<i>Σικελία</i>	18.709.810.213	4,66%	20.998.083.733	5,54%	12,23%
<i>Σαρδηνία</i>	10.038.346.426	2,50%	10.652.204.200	2,81%	6,12%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ISTAT

2. Σημαντικότερα Προϊόντα Εξαγωγής και Εισαγωγής

ΤΑ 10 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΕΞΑΓΩΓΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

	(κατ'αξία)	2009	2010	2011	2012	% Μεταβολή 12/11
1.	(84) Πυρηνικοί Αντιδραστήρες, Λεβητες, Μηχανες, Συσκευες & Μηχανικες Επινοησεις	61.143.963.044	66.026.502.501	74.891.795.479	76.856.497.611	2,62%
2.	(87) Αυτοκινητα Οχηματα, Ελκυστηρες, Ποδηλατα & Εξαρτηματα τους	20.241.515.259	24.471.589.669	27.064.800.372	27.225.102.817	0,59%
3.	(85) Μηχανες, Συσκευες, Υλικά Ηλεκτρικα & τα Μερη τους	19.148.719.638	22.192.276.383	23.285.532.163	22.191.022.102	-4,70%
4.	(27) Ορυκτα Καυσιμα, Ορυκτα Λαδια & Προϊοντα της Αποσταξης αυτων. Ασφαλτωδεις Υλες. Κερια Ορυκτα	10.396.041.398	15.655.288.973	17.902.020.524	21.800.361.577	21,78%
5.	(30) Φαρμακευτικά Προϊόντα	10.670.254.842	12.358.851.389	13.587.224.221	15.548.326.002	14,43%
6.	(39) Πλαστικες Υλες & Τεχνουργηματα απο αυτες τις Υλες	11.786.367.276	14.268.970.293	15.575.014.850	15.524.085.899	-0,33%
7.	(73) Τεχνουργηματα απο Χυτοσιδηρο, Σιδηρο ή Χαλυβα	12.790.404.987	13.480.530.597	15.361.675.206	15.446.990.337	0,56%
8.	(71) Μαργαριταρια Φυσικα ή απο Καλλιεργεια, Πολυτιμες & Ημιπολυτιμες Πετρες ή Παρομοια, Πολυτιμα Μεταλλα, Απομιμησεις Κοσμηματων. Νομισματα	6.168.422.247	8.336.991.524	12.054.824.453	14.790.176.933	22,69%
9.	(72) Χυτοσιδηρος, Σιδηρος & Χαλυβας	6.602.240.233	9.515.896.823	12.009.545.144	12.006.570.404	-0,02%
10.	(94) Επιπλα, Επιπλα Ιατροχειρουργικα. Ειδη Κλινοστρωμνης & Παρομοια	9.264.770.239	9.809.731.333	10.119.044.057	10.161.726.201	0,42%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

	(κατ'όγκο)	2009	2010	2011	2012	% Μεταβολή 12/11
1.	(27) Ορυκτα Καυσιμα, Ορυκτα Λαδια & Προϊοντα της Αποσταξης αυτων. Ασφαλτωδεις Υλες. Κερια Ορυκτα	28.579.241.162	31.955.687.875	27.869.442.319	30.353.949.592	8,15%
2.	(72) Χυτοσιδηρος, Σιδηρος & Χαλυβας	9.971.605.326	12.199.990.849	13.603.941.984	14.653.310.857	7,69%
3.	(22) Ποτα, Αλκοολουχα Υγρα & Ξιδι	9.252.092.111	9.776.804.663	6.698.889.499	10.477.239.967	20,71%
4.	(84) Πυρηνικοι Αντιδραστηρες, Λεβητες, Μηχανες, Συσκευες & Μηχανικες Επινοησεις	5.511.509.677	6.329.181.225	6.845.746.900	6.739.213.752	0,48%
5.	(73) Τεχνουργηματα απο Χυτοσιδηρο, Σιδηρο ή Χαλυβα	5.473.649.527	6.143.748.769	6.602.758.777	6.682.133.379	1,12%
6.	(25) Αλατι, Θειο, Γαιες & Πετρες, Γυψος, Ασβεστης & Τσιμεντα	6.328.306.698	7.821.727.383	6.933.558.184	6.591.458.411	-4,97%
7.	(39) Πλαστικες Υλες & Τεχνουργηματα απο αυτες τις Υλες	5.561.728.674	6.204.986.467	6.173.012.819	5.982.487.121	-2,67%
8.	(69) Προϊοντα Κεραμευτικης	5.130.401.347	5.443.829.833	5.417.866.314	5.378.737.660	-0,69%
9.	(48) Χαρτι & Χαρτονια. Τεχνουργηματα απο Κυτταρινη, Χαρτι ή Χαρτονι	4.050.063.329	4.585.065.740	4.637.219.597	4.601.986.839	-0,78%
10.	(87) Αυτοκινητα Οχηματα, Ελκυστηρες, Ποδηλατα & Εξαρτηματα τους	2.661.671.517	3.301.788.804	3.777.112.674	4.584.649.346	21,83%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

ΤΑ 10 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

	(κατ'αξία)	2009	2010	2011	2012	% Μεταβολή 12/11
1.	(27) Ορυκτα Καυσιμα, Ορυκτα Λαδια & Προϊοντα της Αποσταξης αυτων. Ασφαλτωδεις Υλες. Κερια Ορυκτα	52.262.514.004	67.793.848.206	79.401.419.817	84.866.874.379	7,29%
2.	(85) Μηχανες, Συσκευες, Υλικά	23.729.065.255	35.958.990.993	32.486.734.282	30.536.171.249	-5,73%

	Ηλεκτρικά & τα Μέρη τους					
3.	(84) Πυρηνικοί Αντιδραστήρες, Λεβητες, Μηχανες, Συσκευες & Μηχανικες Επινοησεις	26.442.551.085	30.717.027.236	32.139.803.358	26.902.999.455	-18,88%
4.	(87) Αυτοκινητα Οχηματα, Ελκυστηρες, Ποδηλατα & Εξαρτηματα τους	30.376.528.908	31.543.762.544	32.136.678.225	24.879.731.863	-22,67%
5.	(72) Χυτοσιδηρος, Σιδηρος & Χαλυβας	9.388.026.258	14.618.619.861	17.890.855.015	15.955.457.099	2,26%
6.	(39) Πλαστικες Υλες & Τεχνουργηματα απο αυτες τις Υλες	10.912.638.725	14.322.168.205	15.919.518.302	14.895.029.954	-6,21%
7.	(30) Φαρμακευτικά Προϊόντα	13.385.193.765	14.094.806.418	15.542.903.955	14.350.032.975	-19,67%
8.	(29) Οργανικα Χημικα Προϊοντα	9.954.499.645	11.665.315.083	13.095.097.651	13.544.695.864	3,36%
9.	(71) Μαργαριταρια Φυσικα ή απο Καλλιεργεια, Πολυτιμες & Ημιπολυτιμες Πετρες ή Παρομοια, Πολυτιμα Μεταλλα, Απομμησεις Κοσμηματων. Νομισματα	5.024.678.004	7.041.522.054	8.955.008.717	10.055.150.616	12,36%
10.	(90) Οργανα & Συσκευες Οπτικης, Φωτογραφιας ή Κινηματογραφιας, Μετρησης, Ελεγχου ή Ακριβειας. Οργανα & Συσκευες Ιατροχειρουργικης	7.824.675.607	8.699.094.440	8.829.012.422	8.499.595.920	-5,74%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

	(κατ'όγκο)	2009	2010	2011	2012	% Μεταβολή 12/11
1.	(27) Ορυκτα Καυσιμα, Ορυκτα Λαδια & Προϊοντα της Αποσταξης Αυτων. Ασφαλτωδεις Υλες. Κερια Ορυκτα	169.828.526.768	177.564.643.322	165.884.328.953	161.695.928.258	-2,68%
2.	(72) Χυτοσιδηρος, Σιδηρος & Χαλυβας	16.954.349.633	22.544.931.848	25.103.617.546	20.921.219.785	-16,71%
3.	(26) Μεταλλευματα, Σκουριες & Τεφρες	9.085.185.384	13.661.658.852	15.788.676.031	14.043.962.966	-11,07%
4.	(25) Αλατι, Θειο, Γαιες & Πετρες, Γυψος, Ασβεστης &	15.287.707.659	16.185.460.308	15.100.190.900	12.704.204.407	-15,97%

	Τσιμεντα					
5.	(44) Ξυλεια, Ξυλοκαρβουνα & Τεχνουργηματα απο Ξυλο	10.396.029.583	12.228.945.329	12.394.015.593	10.968.283.034	-11,44%
6.	(10) Δημητριακα	9.707.500.853	10.845.235.608	11.256.077.750	9.545.689.901	-15,47%
7.	(39) Πλαστικες Υλες & Τεχνουργηματα απο Αυτες τις Υλες	7.324.641.685	8.341.333.733	8.274.826.026	7.744.785.663	-6,43%
8.	(48) Χαρτι & Χαρτονια. Τεχνουργηματα απο Κυτταρινη, Χαρτι ή Χαρτονι	4.952.051.169	5.700.911.938	5.563.863.310	5.257.916.320	-5,60%
9.	(29) Οργανικα Χημικα Προϊοντα	4.356.660.475	4.752.214.261	4.792.111.125	4.644.833.548	-4,38%
10.	(23) Υπολειμματα & Απορριμματα των Βιομηχανιων Ειδων Διατροφης. Τροφες Παρασκευασμενες για Ζωα	4.292.876.742	4.305.695.126	4.498.678.646	4.212.516.865	-6,79%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

3. Κυριότεροι Εταίροι

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα, τα τελευταία 2 χρόνια, δε συγκαταλέγεται πλέον μεταξύ των 15 σημαντικότερων εμπορικών εταίρων της Ιταλίας όσον αφορά στις ιταλικές εξαγωγές.

15 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Χώρες Προορισμού Ιταλικών Εξαγωγών 2012

	Χώρες	Αξία (εκ. ευρώ)	Μερίδιο Εξαγωγών 2011	Μερίδιο Εξαγωγών 2012	% Μεταβολή 12/11 Εξαγωγών
1.	Γερμανία	48.712.643.136	13,11%	12,50%	-1,13%
2.	Γαλλία	43.169.416.496	11,60%	11,08%	-0,97%
3.	ΗΠΑ	26.656.035.140	6,07%	6,84%	16,75%
4.	Ισπανία	22.878.015.784	5,49%	5,87%	10,84%
5.	Ην. Βασίλειο	18.964.130.432	4,67%	4,87%	8,11%
6.	Ελβετία	18.290.639.050	5,29%	4,69%	-8,04%
7.	Κίνα	9.268.533.527	2,43%	2,38%	1,64%
8.	Πολωνία	9.212.996.776	2,51%	2,36%	-2,18%
9.	Κάτω Χώρες	9.002.872.829	2,66%	2,31%	-9,93%
10.	Αυστρία	8.629.548.152	2,32%	2,21%	-1,08%
11.	Βέλγιο	10.617.510.022	2,56%	2,72%	10,21%
12.	Τουρκία	10.299.813.554	2,56%	2,64%	6,92%
13.	Ρωσία	9.992.704.834	2,48%	2,56%	7,39%
14.	Ρουμανία	5.825.447.064	1,63%	1,49%	-5,05%
15.	Βραζιλία	4.997.316.730	1,27%	1,28%	4,51%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

Χώρες Προέλευσης Ιταλικών Εισαγωγών 2012

	Χώρες	Αξία 2012 (εκ. ευρώ)	Μερίδιο Εισαγωγών 2011	Μερίδιο Εισαγωγών 2012	% Μεταβολή 12/11 Εισαγωγών
1.	Γερμανία	55.219.022.389	15,54%	14,58%	-11,49%
2.	Γαλλία	31.318.242.307	8,37%	8,27%	-6,80%
3.	Κίνα	24.694.756.623	7,37%	6,52%	-16,50%
4.	Κάτω Χώρες	20.388.424.118	5,24%	5,38%	-3,08%
5.	Ρωσία	18.330.614.219	4,21%	4,84%	8,44%
6.	Ισπανία	16.848.374.259	4,51%	4,45%	-6,97%
7.	Βέλγιο	14.380.781.240	3,63%	3,80%	-1,29%
8.	Λιβύη	12.873.748.089	0,99%	3,40%	224,06%
9.	ΗΠΑ	12.665.951.056	3,24%	3,34%	-2,76%
10.	Ελβετία	11.018.498.605	2,81%	2,91%	-2,44%
11.	Ην. Βασίλειο	9.554.057.834	2,73%	2,52%	-12,69%
12.	Αλγερία	8.972.108.934	2,07%	2,37%	7,96%
13.	Αυστρία	8.838.592.348	2,35%	2,33%	-6,36%
14.	Πολωνία	7.124.666.336	1,87%	1,88%	-5,23%
15.	Τουρκία	5.257.367.240	1,49%	1,39%	-12,07%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

Η Λιβύη, παραδοσιακός εταίρος της Ιταλίας, κατέγραψε θεαματική αύξηση, καθώς το 2011 είχε πτώση πλέον του 67%, λόγω των εσωτερικών αναταραχών, οι οποίες επηρέασαν πρωτίστως τον ενεργειακό τομέα.

4. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

Συνολικά η Ιταλία, το 2011, κατάγραψε θεαματική αύξηση των καθαρών ξένων άμεσων επενδύσεων, οι οποίες ανήλθαν στα 24,691 δισ. ευρώ, ήτοι αυξημένες κατά 256,19% σε σχέση με το 2010.

ΡΟΕΣ

(σε εκατ. ευρώ)	2008	2009	2010	2011
Εισροές	-7,404	14,450	6,932	24,691

Πηγή: Eurostat

ΑΠΟΘΕΜΑ

(σε εκατ. ευρώ)	2008	2009	2010	2011
Εισροές	235,618	252,968	245,515	262,206

Πηγή: Eurostat

Γ. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΙΤΑΛΙΑΣ

1. Διμερές Εμπόριο

Οι εμπορικές συναλλαγές Ελλάδος-Ιταλίας ευνοούνται παραδοσιακά από δομικούς παράγοντες οικονομικού, γεωγραφικού, ιστορικού και πολιτισμικού χαρακτήρα. Όπως προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία του 2012, της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ), σε επίπεδο χωρών, η Ιταλία αποτέλεσε το δεύτερο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών (μετά την Τουρκία), καλύπτοντας το 7,69% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών και τρίτη χώρα, ως προς τις εισαγωγές (7,85% του συνόλου των ελληνικών εισαγωγών).

Η αξία των εμπορικών ανταλλαγών Ελλάδος-Ιταλίας, για το 2012, ανήλθε σε 5,915 δισ. ευρώ, καταγράφοντας πτώση κατά 9,5 % σε σχέση με το 2011 (6,536 δισ. ευρώ).

Ειδικότερα, η αξία των ελληνικών εξαγωγών προς την Ιταλία, κατά το 2012 ανήλθε σε 2,104 δισ. ευρώ, σημειώνοντας πτώση (-6,54%) σε σχέση με το 2011 (2,251 δισ. ευρώ), ενώ η αξία των εισαγωγών από την Ιταλία, για την υπό εξέταση περίοδο, ανήλθε σε 3,810 δισ. ευρώ, σημειώνοντας σημαντική μείωση, για τέταρτη συνεχή χρονιά, κατά 11,06% (4,284 δισ. ευρώ).

Το ύψος του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου ανήλθε σε 1,706 δισ. ευρώ, έναντι 2,032 δισ. ευρώ το 2011, κλείνοντας σταδιακά την ψαλίδα μεταξύ εισαγωγών και εξαγωγών, ενώ ο δείκτης εξαγωγών προς εισαγωγές βελτιώθηκε, ανερχόμενος στο 0,55.

Τα πέντε πρώτα ελληνικά εξαγωγίμα προϊόντα και για το 2012 είναι τα: 1) Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά, 2) ελαιόλαδο και τα κλάσματά του, 3) ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, 4) αργίλιο σε ακατέργαστη μορφή, 5) ηλεκτρική ενέργεια.

σε ευρώ	2008	2009	2010	2011	2012	% Μεταβολή 12/11
Όγκος Εμπορίου	8.920.350.041	7.026.027.338	6.411.817.880	6.536.440.191	5.915.486.706	-9,50%
Εξαγωγές	2.001.859.507	1.591.270.948	1.770.387.620	2.251.943.522	2.104.683.992	-6,54%
Εισαγωγές	6.918.490.534	5.434.756.390	4.641.430.260	4.284.496.669	3.810.802.714	-11,06%
Εμπορικό Ισοζύγιο	-4.916.631.027	-3.843.485.442	-2.871.042.640	-2.032.553.147	-1.706.118.722	-16,06%
Δείκτης ΕΞ/ΕΙΣ	0,29	0,29	0,38	0,53	0,55	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από την ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων προκύπτει ότι σε τετραμήφια Σ.Ο. σημαντική αύξηση στις εξαγωγές τους κατέγραψαν 399 κατηγορίες προϊόντων, ενώ πτώση 526 κατηγορίες. Συγκεκριμένα, οι μεγαλύτερες αυξήσεις καταγράφηκαν στις εξής κατηγορίες: «Φωσφινικά (υποφωσφορώδη), φωσφονικά (φωσφορώδη) και φωσφορικά» (93040,43%), «Πάσσαλοι πλατυσμένοι από σίδηρο ή χάλυβα» (71811,00%), «Ρητίνες πετρελαίου, ρητίνες κουμαροϊνδενίου, πολυτερπένια, πολυθειούχα, πολυσουλφόνες» (27519,05%), «Ράβδοι και είδη με καθορισμένη μορφή από άλλα χαλυβοκράματα» (20655,70%), «Διφωσφορικό πεντοξείδιο. Φωσφορικό οξύ» (16138,18%).

ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

<i>σε ευρώ</i>	2011	2012	% Μεταβολή 12/11	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών στην Ιταλία 2011	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών στην Ιταλία 2012
(2710) Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	216.552.450	215.604.698	-0,44%	9,62%	10,24%
(1509) Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του	170.260.482	208.610.107	22,52%	7,56%	9,91%
(0302) Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	211.701.462	201.284.931	-4,92%	9,40%	9,56%
(7601) Αργίλιο σε ακατέργαστη μορφή	222.155.788	178.393.267	-19,70%	9,87%	8,48%
(2716) Ηλεκτρική ενέργεια	61.148.209	83.846.634	37,12%	2,72%	3,98%
(7606) Ελάσματα και ταινίες από αργίλιο	104.621.588	75.631.393	-27,71%	4,65%	3,59%
(3004) Φάρμακα	42.571.767	68.411.435	60,70%	1,89%	3,25%
(1001) Σιτάρι και σμιγάδι	82.970.010	47.796.025	-42,39%	3,68%	2,27%
(7411) Σωλήνες από χαλκό	46.676.274	40.954.775	-12,26%	2,07%	1,95%
(1207) Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα	29.762.236	35.582.022	19,55%	1,32%	1,69%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

<i>σε ευρώ</i>	2011	2012	% Μεταβολή 12/11	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εισαγωγών από Ιταλία 2011	Μερίδιο ως προς το σύνολο των ελληνικών εισαγωγών από Ιταλία 2012
(2710) Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	248.813.632	234.854.940	-5,61%	5,81%	6,16%
(3004) Φάρμακα	169.615.238	180.987.667	6,70%	3,96%	4,75%
(3402) Οργανικές ουσίες επιφανειακής χρήσης	69.585.837	84.143.919	20,92%	1,62%	2,21%
(7208) Πλατέα προϊόντα έλασης από σίδηρο	85.754.452	83.815.614	-2,26%	2,00%	2,20%
(8541) Δίοδοι, τρανζίστορ και παρόμοιες διατάξεις	41.834.912	78.308.265	87,18%	0,98%	2,05%
(3901) Πολυμερή του αιθυλενίου σε αρχικές μορφές	70.293.818	72.629.139	3,32%	1,64%	1,91%
(9403) Έπιπλα	77.497.284	49.502.137	-36,12%	1,81%	1,30%
(6204) Κουστούμια-ταγιέρ, σύνολα, ζακέτες, φορέματα, φούστες	52.978.248	48.495.153	-8,46%	1,24%	1,27%
(6403) Υποδήματα που έχουν τα εξωτερικά πέλματα από καουτσούκ	72.006.438	46.981.069	-34,75%	1,68%	1,23%
(8481) Ρυθμιστικοί κρουνοί και παρόμοιες συσκευές	55.669.943	46.322.616	-16,79%	1,30%	1,22%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛ.ΣΤΑΤ.

σε ευρώ	Μερίδιο σημαντικότερων ελληνικών εξαγωγικών προϊόντων ως προς το σύνολο ιταλικών εισαγωγών των αντίστοιχων προϊόντων				
	2008	2009	2010	2011	2012
(2710) Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά	1,34%	2,75%	4,12%	2,32%	2,14%
(1509) Ελαιόλαδο και τα κλάσματά του	14,29%	18,40%	14,77%	16,70%	19,82%
(0302) Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	20,77%	22,75%	25,46%	26,99%	28,10%
(7601) Αργίλιο σε ακατέργαστη μορφή	7,89%	9,94%	9,36%	11,57%	11,84%
(2716) Ηλεκτρική ενέργεια	0,35%	1,35%	-	-	-
(7606) Ελάσματα και ταινίες από αργίλιο	4,03%	6,29%	5,82%	6,45%	5,31%
(3004) Φάρμακα	0,16%	0,25%	0,26%	0,23%	0,17%
(1001) Σιτάρι και σμιγάδι	2,30%	3,17%	4,36%	5,05%	2,89%
(7411) Σωλήνες από χαλκό	15,40%	10,64%	13,39%	14,14%	14,10%
(1207) Σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα	59,26%	49,70%	59,31%	58,10%	68,01%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Istat

Δυναμικοί τομείς που θα μπορούσαν να αποτελέσουν στόχους για τις ελληνικές εξαγωγές είναι οι εξής:

- Ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο ή από τεύτλα (αύξηση εισαγωγών το 2012 κατά 14124,47%)
- Φάρμακα (αύξηση εισαγωγών το 2012 κατά 1434,42%)
- Άγκυρες κάθε μεγέθους και τα μέρη τους, από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα (αύξηση εισαγωγών το 2012 κατά 503,68%)
- Καλαμπόκι (αύξηση εισαγωγών το 2012 κατά 460,45%).

2. Τουρισμός

Το 2012 ο εισερχόμενος τουρισμός από την Ιταλία σημείωσε πτώση της τάξεως του 21% στα οργανωμένα ταξίδια και του 5,9% στα ταξίδια μεμονωμένων τουριστών, ενώ συνολικά τη χώρα μας επισκέφθηκαν 1,116 εκ. Ιταλοί τουρίστες (-13,62%), εξαιτίας των προβλημάτων της ιταλικής οικονομίας και της αβεβαιότητας που κυριαρχεί από τα μέσα του 2011, λόγω της εντεινόμενης εργασιακής ανασφάλειας.

Το τουριστικό ρεύμα προς τη χώρα μας χαρακτηρίζεται από έντονη εποχικότητα, καθώς το 81% περίπου των Ιταλών πραγματοποιούν τις διακοπές τους κατά την περίοδο Ιουνίου - Σεπτεμβρίου, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό ταξιδεύει το μήνα Αύγουστο. Η Ελλάδα, παραδοσιακά, υποδέχεται το 10% των Ιταλών τουριστών που πραγματοποιούν διακοπές στο εξωτερικό, οι οποίοι προτιμούν τη μετάβασή τους στη χώρα μας αεροπορικώς (το 60% μέσω πτήσεων τακτικών αεροπορικών γραμμών).

Αναφορικά με τον κλάδο του τουρισμού στην Ιταλία, παρακάτω παραθέτουμε στοιχεία αναφορικά με τον εξερχόμενο τουρισμό της χώρας προς Ελλάδα, καθώς και σχετικές εκτιμώμενες δαπάνες.

(σε χιλιάδες)	2008	2009	2010	2011	2012
ΕΠΙΣΚΗΠΤΕΣ	1.200	1.357	1.539	1.292	1.116
<i>Μερίδιο</i>	2,02%	2,29%	2,50%	2,25%	3,31%
Σύνολο	59.304	59.368	61.547	57.529	33.750

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Τράπεζας της Ιταλίας

(σε εκ. ευρώ)	2008	2009	2010	2011	2012
ΔΑΠΑΝΕΣ	867	879	977	824	615
<i>Μερίδιο</i>	4,14%	4,39%	4,79%	4,00%	6,06%
Σύνολο	20.922	20.015	20.416	20.587	10.155

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Τράπεζας της Ιταλίας

3. Διμερής Συνεργασία

Ενέργεια

Αγωγός φυσικού αερίου ITGI

Στις 13.01.2012 η ελληνική Κυβέρνηση επανέλαβε την στήριξή της στο σχέδιο ολοκλήρωσης του αγωγού ITGI, με κοινή ανακοίνωση του Υπουργείου Εξωτερικών και του ΥΠΕΚΑ. Στις 20.02.2012 και μέσω εντεινόμενων φημών για την απόρριψη του σχεδίου του αγωγού ITGI υπέρ του TAP το ΥΠΕΚΑ εξέδωσε, από κοινού με το ιταλικό Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης, ανακοίνωση για την στήριξη της υποψηφιότητας του αγωγού ITGI. Παρόλα αυτά την ίδια ημερομηνία ανακοινώθηκε από την BP που μετέχει την Κοινοπραξία Shah Deniz II, ότι ο ITGI, αποκλείστηκε από την επιλογή για τη μεταφορά του αζέρικου αερίου.

Τόσο η ελληνική πλευρά, όσο και η ιταλική, συνέχισαν την στήριξή τους στον αγωγό ITGI και μετά τον αποκλεισμό του από την Κοινοπραξία, ενώ η εταιρεία IGI Ποσειδών προσπάθησε επανειλημμένως για ανατροπή της εν λόγω απόφασης.

Η αλλαγή στη στάση της ιταλικής Κυβέρνησης επήλθε περί τα μέσα Ιουλίου, ενώ της ελληνικής επήλθε μετά την επίσκεψη του Υπουργού Εξωτερικών κ. Αβραμόπουλου στη Ρώμη, συνοδευόμενου από τον Υφυπουργό ΠΕΚΑ κ. Παπαγεωργίου, για συνομιλίες με τον ιταλό ομόλογό του, στις 07.08.2012, κατά την οποία συζητήθηκαν και ενεργειακά θέματα.

Αγωγός φυσικού αερίου TAP

Στις 20.02.2012 ανακοινώθηκε η προεπιλογή σχεδίου αγωγού TAP από την Κοινοπραξία Shah Deniz II.

Στις 27.09.2012 υπεγράφη στη Νέα Υόρκη το Μνημόνιο Κατανόησης από τους Υπουργούς Εξωτερικών των τριών εμπλεκόμενων χωρών. Στις 17.12.2012 η εταιρεία TAP έλαβε από το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος παράταση κατά εννιά μήνες της προθεσμίας υποβολής της Μελέτης Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Επιπτώσεων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδος- Ιταλίας

Στις 28.3.2008, ενεκρίθη το «Διασυνοριακό επιχειρησιακό πρόγραμμα Ελλάδος-Ιταλίας 2007-2013», στο πλαίσιο του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία», που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης. Από ελληνικής πλευράς, επιλέξιμες περιοχές είναι οι Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδος, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων, ενώ από ιταλικής, η Περιφέρεια της Απουλίας.

Η χρηματοδότηση του προγράμματος ανέρχεται σε 118,6 εκ. ευρώ με άξονες προτεραιότητας την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας, τη βελτίωση της προσπελασιμότητας σε βιώσιμα δίκτυα και υπηρεσίες, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενδυνάμωσης της κοινωνικής και πολιτιστικής συνοχής.

Περισσότερες πληροφορίες μπορούν να αντληθούν από τον ακόλουθο σύνδεσμο:

<http://www.greece-italy.eu/>

Forum Επιμελητηρίων Αδριατικής & Ιονίου

Το Forum των Επιμελητηρίων της Αδριατικής και Ιονίου είναι μία Ένωση που συνεστήθη το 2001 μεταξύ των επιμελητηρίων των χωρών της Αδριατικής και Ιονίου (Ιταλία, Κροατία, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο, Σλοβενία, Αλβανία και Ελλάδα), με βασικό σκοπό την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής και την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των επιμελητηρίων. Σήμερα, συμμετέχουν 35 επιμελητήρια, ένας κλαδικός φορέας (ASSONAUTICA) και η Επαρχία της Αγκώνας, στα οποία, από ελληνικής πλευράς, συμπεριλαμβάνονται και εκείνα της Κέρκυρας, Θεσπρωτίας, Ζακύνθου, Λευκάδος, Αχαΐας, Ηλείας, Αιτωλοακαρνανίας, Ιωαννίνων, Πρέβεζας και το Οικονομικό Επιμελητήριο (Παράρτημα Ηπείρου). Η όλη πρωτοβουλία προήλθε από τα επιμελητήρια της Αγκώνας και του Σπλιτ Κροατίας.

Το Forum διοικείται από 9μελές συμβούλιο, στο οποίο, την παρούσα περίοδο, προεδρεύει η Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Αγκώνας κ. Rodolfo Giampieri και τη θέση του Αντιπροέδρου κατέχει ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου του Μαυροβουνίου κ. Velimir Mijušković. Στο Συμβούλιο συμμετέχει, ως μέλος, και ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου της Αιτωλοακαρνανίας κ. Κωνσταντίνος Μπόκας.

Περισσότερες πληροφορίες μπορούν να αντληθούν από τον ακόλουθο σύνδεσμο:

<http://www.forumaic.org/>

Πρωτοβουλία Αδριατικής & Ιονίου

Το πρώτο εξάμηνο του 2012 την Προεδρία της Πρωτοβουλίας άσκησε η Σερβία, ενώ από το δεύτερο εξάμηνο του έτους και μέχρι το Μάιο του 2013 ασκείται από τη Σλοβενία.

Από τις δράσεις της Γραμματείας της Πρωτοβουλίας, συγκρατείται ότι στις 22.11.2012 η Επιτροπή Υψηλών Αξιοματούχων συνήλθε στην Αγκώνα, ανακοινώνοντας τα εννέα projects που θα συγχρηματοδοτηθούν από την ΠΑΙ με 204.069,90 ευρώ από 500.000 ευρώ συνολική αξία.

Η Ιταλία ανέλαβε πλήθος πρωτοβουλιών για υποστήριξη της θεσμοθέτησης Μακροπεριφέρειας Αδριατικής-Ιονίου. Στις 14.12.2012 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έδωσε την επίσημη εντολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την έναρξη της επιχειρησιακής στρατηγικής με στόχο την ίδρυση το 2014 Μακροπεριφέρειας Αδριατικής-Ιονίου.

Περισσότερες πληροφορίες μπορούν να αρουσθούν ακολούθως:

<http://www.aii-ps.org/>

Μνημόνιο Κατανόησης Επιμελητηρίου L'Aquila και Ιταλο-Ελληνικού Επιμελητηρίου Αθήνας

Στις 22.10.2012, υπεγράφη Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ του Ιταλο-Ελληνικού Επιμελητηρίου της Αθήνας και του Επιμελητηρίου της L'Aquila, για την προώθηση δράσεων που θα ευνοήσουν την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, την οικονομική και θεσμική συνεργασία και τις εμπορικές ροές.

Η υπογραφή του εν λόγω Πρωτοκόλλου πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της επιχειρηματικής αποστολής του Ιταλο-Ελληνικού Επιμελητηρίου της Αθήνας στην πόλη L'Aquila της κεντρικής Ιταλίας, στο χρονικό διάστημα 20 - 23 Οκτωβρίου.

Από το κείμενο του Μνημονίου, συγκρατούνται, μεταξύ άλλων, οι προθέσεις των δυο Επιμελητηρίων για ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας και των εμπορικών ανταλλαγών, προώθηση της επιχειρηματικότητας, μεταφορά καινοτομίας και ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης.

Διεθνές Συνέδριο NAV

Εν θέματι Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στη Νεάπολη στις 17-19.10.2012, με αντικείμενο την Εξοικονόμηση Ενέργειας, την κρίση στη Ναυτική Βιομηχανία και την Καινοτομία Υλικών, είχε ως τιμώμενη χώρα την Ελλάδα. Συμμετέχοντες προέρχονταν από τον πανεπιστημιακό χώρο, καθώς και κεντρικό θέμα του συνεδρίου ήταν η έρευνα και οι εξελίξεις στον τομέα της ναυπήγησης, επιχειρηματίες του ναυτιλιακού κλάδου, ενώ τις εργασίες άνοιξε ο δήμαρχος της Νεαπόλεως κ. De Magistris. Ομιλητής εκ μέρους της Ελλάδας ήταν ο κ. Π. Γιαννούλης, Πρόεδρος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του Ελληνικού Ινστιτούτου Ναυτικής Τεχνολογίας και Πρόεδρος της εταιρείας Oceanking A.E.

4. Επενδύσεις

Ιταλικές Επενδύσεις στην Ελλάδα

Η Ιταλία τοποθετείται στην έβδομη θέση στην κατάταξη των κύριων επενδυτών στην Ελλάδα. Οι ιταλικές επενδύσεις το 2011 αυξήθηκαν κατά 51,2 εκ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 3,30% στο σύνολο των εισροών ξένων άμεσων επενδύσεων.

Το μεγαλύτερο μέρος της ιταλικής παρουσίας στην Ελλάδα αποτελείται από πολλές μικρομεσαίες εταιρείες για τις οποίες δεν είναι εύκολο να συγκεντρωθούν στοιχεία και οι οποίες μέσω μεταπωλητών και τοπικών αντιπροσώπων διαθέτουν ένα εκτεταμένο δίκτυο διανομής καταναλωτικών αγαθών, αλλά και γενικότερα ιταλικών προϊόντων (είδη ένδυσης, έπιπλα, είδη οικιακής χρήσης, τρόφιμα κλπ.).

Ως σημαντικότερες ιταλικές επενδύσεις στην Ελλάδα σημειώνονται: Riva Group τομέας σιδηρουργίας, Italcementi τσιμεντοβιομηχανία, Kerakoll χημικά, Barilla Spa μονάδα παραγωγής ζυμαρικών, Cooperlat Spa τομέας γαλακτοκομίας, Euricom Spa παραγωγή ζυμαρικών, Campari Spa που εξαγόρασε την εταιρεία Ούζο 12, PIERALISI, Ferrero Spa με γραφείο αντιπροσωπίας, Edison Hellas στον τομέα της ενέργειας, Italgas τομέας φυσικού αερίου, Autogrill εστιατόρια κατά μήκος εθνικών οδών, Impregilo κατασκευές, Fincantieri ναυπηγικές εργασίες, Mondatori εκδοτικός οίκος. Σε υπηρεσίες η Assicurazioni Generali Ασφάλειες, Alitalia στις αεροπορικές μεταφορές και ο όμιλος Grimaldi σε ναυτιλιακές υπηρεσίες (Μινωικές Γραμμές ΑΕ).

Για την περίοδο 2008-2011 οι επενδυτικές ροές μεταξύ Ελλάδος-Ιταλίας, διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ: ΡΟΕΣ

(σε εκατ. ευρώ)	2008	2009	2010	2011
Από Ελλάδα σε Ιταλία	-2	21	11	13
Από Ιταλία σε Ελλάδα	1.323	-193	114	56

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Eurostat από Τράπεζα της Ιταλίας

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ: ΑΠΟΘΕΜΑ

(σε εκατ. ευρώ)	2008	2009	2010	2011
Από Ελλάδα σε Ιταλία	7	27	139	138
Από Ιταλία σε Ελλάδα	1.587	1.512	2.050	1.786

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Eurostat από Τράπεζα της Ιταλίας

Τομείς οικονομικής δραστηριότητας, οι οποίοι παρουσιάζουν προοπτικές ανάπτυξης περαιτέρω εμπορικών σχέσεων και προσέλκυσης νέων επενδύσεων στην Ελλάδα, θα μπορούσαν να είναι οι εξής: υποδομές, περιβάλλον, χημικά προϊόντα, πλαστικές ύλες, υπηρεσίες εστίασης και προϊόντα ευρείας κατανάλωσης, ιδιαιτέρως, δε, ο τουρισμός.

Αποκρατικοποίηση Ο.Π.Α.Π.

Υπεβλήθη στις 12.12.2012 στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, η βελτιωμένη οικονομική προσφορά, ύψους 190 εκ. ευρώ, για την αποκρατικοποίηση των Κρατικών Λαχείων για χρονική περίοδο 12 ετών, από τη σύμπραξη των εταιρειών OPAP Investment Limited, Lottomatica Giochi e Partecipazioni S.r.l., Intralot Lotteries Limited και Scientific Games Global Gaming S.à.r.l.

Η συνολική αξία του οικονομικού ανταλλάγματος για το Ελληνικό Δημόσιο, σε ονομαστικές τιμές, συμπεριλαμβανομένου του εφάπαξ τιμήματος των 190 εκ ευρώ αναμένεται να ανέλθει σε περίπου 1,5 δισ. ευρώ στη 12ετία, δηλαδή περίπου 125 εκ. Ευρώ κατ' έτος.

Αποκρατικοποίηση Δ.Ε.Π.Α.

Στις 11.04.2012, μεταξύ των εκδηλώσεων ενδιαφέροντος για την αποκρατικοποίηση του Ομίλου ΔΕΠΑ, που υπεβλήθησαν έγκαιρα και σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης, ήταν και αυτές των ιταλικών εταιρειών ENI SpA και Edison SpA.

Ελληνικές Επενδύσεις στην Ιταλία

Με τα μέχρι στιγμής γνωστά σε εμάς στοιχεία, 36 εταιρείες ελληνικών συμφερόντων έχουν έδρα στην Ιταλία.

	ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΦΑΞ	ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΠΡΟΙΟΝΤΑ
1.	A.W.M. S.p.A.	0039 0432 780 355	0039 0432 780 300	http://www.awm.it/	SS. 13 Pontebana, Km. 146 - 33010 Magnano in Riviera (UD)	Σχεδιασμός και ανάπτυξη τεχνολογικών εφαρμογών παραγωγής και επεξεργασίας χάλυβα
2.	ALURAME SRL	0039 039 6420111	0039 039 6420150		Viale Colleoni 1, Palazzo Taurus, 20041 Agrate Brianza (MI)	Εμπόριο μεταλλικών μερών και μετάλλων
3.	ANEK LINES ITALIA SRL	0039 071 2072346	0039 071 20 77 904	http://www.anekitalia.com/	Via XXIX Settembre 2/O 60122 Ancona	Ταξιδιωτικός πράκτορας και ταξιδιωτικό γραφείο
4.	ASTIR INTERNATIONAL SRL	0030 210 65741710	0030 210 65797395	http://www.astirininternational.eu/	Via Redola 25 -00148 Roma	Ιχθυοκαλλιέργειες
5.	CEMENTI ANTEA S.R.L.	0039 041 5317874	0039 041 5317308		Via delle Industrie 54-30175 Marghera Venezia	Παραγωγή τσιμέντου και ασβέστη
6.	CEMENTI CROTONE S.R.L.	0039 0415317874	0039 0415317796		Via delle Industrie 54 30175 Marghera Venezia	Εισαγωγή και εμπορία Τσιμέντου
7.	CERTITALY SRL	0039 051 6056810	0039 051 6056380	http://www.eurocert-italy.it/	Via dell'Artigianato 13 40057 Granarolo dell'Emilia (Bo)	Ανεξάρτητος φορέας επιθεωρήσεων και πιστοποιήσεων
8.	COCA COLA HBC ITALIA	0039 02 270771	0039 02 27005761		Viale Monza 338 20128 Milano	Εταιρεία παραγωγής και εμπορίας μη αλκοολούχων ποτών
9.	DEDEDIMOS GROUP SRL	0039 0195090055	0039 019 5090965	http://www.dededimos.com	Loc.Carpeneto 17-014. Cairo Montenotte (SV)	Παραγωγή συσκευών μπάνιου
10.	FAGE ITALIA S.R.L.	0039 02 48610311	0039 02 48610390	http://www.fageitalia.it/	Via De Nicola Enrico 12 20090 Cesano Boscone Milano	Εμπορία γαλακτοκομικών προϊόντων

11.	FAMAR ITALIA S.P.A.	0039 02 356971	0039 02 356976542	http://www.famar.gr/	Via Zambelletti 25- 20021 Baranzate -Milano	Παραγωγή και διανομή φαρμάκων, προϊόντων υγιεινής διατροφής και καλλυντικών
12.	FIBRAN ITALIA ANASTASSIADIS S.A.	0039 010 254661	0039 010 25466949	http://www.fibran.it/	Ponte Morosini 49 16126 Genova	Εμπορία θερμομονωτικών οικοδομικών προϊόντων
13.	FINTITAN S.R.L	0039 041 5317874	0039 041 5317796	http://www.fintitan.it/	Via delle Industrie 54 30175 Marghera Venezia	Εμπορία και διανομή τσιμέντου
14.	FOLTENE LABORATORIES S.p.A.	0039 031 385555	0039 031 563675	http://www.foltene.it/	Piazza XX settembre 2 22079 Villa Guardia Como	Βιομηχανία Φαρμάκων καλλυντικών προϊόντων υγείας και ομορφιάς
15.	FONTI DEL VULTURE SRL	0039 02 270771	0039 02 2705761	http://www.fontidelvulture.com/	C.da La Francesca 85028 Rionero in Vulture - Potenza	Παραγωγή, πωλήσεις και εμπορία μεταλλικών νερών
16.	FRANTOIO GENTILESCHI SPA	0039 055 8657981	0039 055 6021045	http://www.salumidelfrantio.it/	Ruota al Mandò 55 - 50066 Frazione Leccio Reggello (FI)	Διανομή αλλαντικών προϊόντων
17.	G.E.D. TOYOTOMI ITALIA S.R.L.	0039 02 78620650	0039 02 78620651	http://www.toyotomi.it/	Via Galileo Galilei, 12 20060 Pessano con Bornago (MI)	Αντιπροσώπευση εταιρείας Toyotomi
18.	G.M. COSTRUZIONI GENERALI S.p.a.	0039 0392 9858301			Via Aldo Moro 5- 85025 Melfi, PZ	Κατασκευών και real estate
19.	HELESI ITALIA S.R.L	0039 0835 461336	0039 0835 462587	http://www.helesi.com/	Via Pomarico s/n Tecnoparco Valbasento 75010 Pisticci Scalo (Matera)	Παραγωγή πλαστικών παλέτων
20.	INTRALOT GAMING MACHINES S.P.A.	0039 06 89571598	0039 06 8957586		Via V.Veneto 84, 00187- Roma	Πληροφοριακά συστήματα παιγνίων, εξοπλισμός και υπηρεσίες
21.	INTRALOT ITALIA SPA	0039 06 4147 0039 064 147 403	0039 06 62277139	https://www.intralot.it/	Via Tiburtina 1155-00156 Roma	Τυχερά Παιχνίδια
22.	JACKPOT SPA	0039 06 89571598	0039 06 8957586		Via V.Veneto 84, 00187- Roma	

23.	KIRIACOULIS ITALIA SRL			http://www.kiriacoulis.it/	Via Pier della Francesca 39- Prato	Ακτοπλοϊκή επιχείρηση επαγγελματικών και τουριστικών σκαφών αναψυχής
24.	LARUS PHARMA	0039 02 33105943	0039 02 33611571	http://www.laruspharma.com/	Via Montello 16-20154 Milano	Ανάπτυξη και εμπορία καινοτόμων προϊόντων υγείας βάσει φυτικών συστατικών
25.	LAVIOSA CHIMICA MINERARIA S.P.A.	0039 0586 434000	0039 0586 425301	http://www.laviosa.it/	Via Leonardo da Vinci 21 57-123 Livorno	Παραγωγή , επεξεργασία και εμπορία οργανόφιλου μπεντονίτη στη βιομηχανία χρωμάτων και μελάνης
26.	MARMI BIANCHI	0039 0585 786499		http://www.bianchimarmi.it/	Viale Da Verrazzano 11g-marina di Carrara MS	Εμπορία μαρμάρων, σχιστόλιθου, φυσικών και τεχνητών πετρωμάτων
27.	MINOAN ITALIA SRL	0039 081 496460	0039 081 5517716	http://www.minoanlines.it/	Via M. Campodisola, 13 80133 Napoli	Υπηρεσίες μεταφορών
28.	PYRAMIS ITALY	0039 0424 383301	0039 0424 383301	http://www.pyramisgroup.it/	Via Fiorolle 12/14 36060 Romano d'Ezzelino Vicenza	Βιομηχανία Μεταλλουργίας (προϊόντα κουζίνας, μπάνιου)
29.	RIDENCO ITALY SPA	0039 051 6320759	0039 051 6320272	http://www.ridenco.gr/	Via Matteotti 161 Loc. 40013 Castello di Castelmaggiore - Bologna	Βιομηχανία Επωνύμων Ενδυμάτων με το εμπορικό σήμα NAUTICA
30.	S.I.C.M.E SRL	0039 0331 865231	0039 0331 865624		Via Vecchia Milanese35 21040 Venegono Inferiore Varese	Κατασκευή εξοπλισμού συσκευασίας και ανταλλακτικά μέρη
31.	SABO SYSTEM SRL	0039 011 7499535	0039 011 7506707		Corso Svizzera 185 10149 TORINO (TO)	Σχεδιασμός, κατασκευή και συναρμολόγηση γραμμών παραγωγής και έτοιμων εργοστασίων για την κατασκευαστική βιομηχανία
32.	SARDA PERLITE S.R.L.	0039 0783 89375	0039 0783 89794		Via Barone Rossi 27 09125 Cagliari	Βιομηχανικά Ορυκτά (εξόρυξη, επεξεργασία και εμπορία βιομηχανικών ορυκτών-περλιτη)

33.	SIAT SPA	0039 02 964951	0039 02 9689727	http://www.siat.com/	Via Puecher 22 - 20078 Turate Como	Όμιλος εταιρειών παραγωγής λαμαρίνων, πλαστικών, μηχανήματα συσκευασίας και άλλων υλικών συσκευασίας
34.	SPIDER ITALIA S.R.L	0039 080 5611107	0039 080 5044695	http://www.spideritalia.it/	Via S. Matarrese 2/7 70124 Bari	Παραγωγή μεταλλικών κυτίων
35.	TAM SRL	0039 02 9761661	0039 02 9761814	http://www.tam99.com/	Via Ferraris, 112 - 20010 Marcallo con Casone M	Βιομηχανία παραγωγής λαμαρίνων, πλαστικών, μηχανήματα συσκευασίας και άλλων υλικών συσκευασίας
36.	COMPOSITE SOLUTIONS SRL				Fieso d'Artico Veneto	Προϊόντα αυτό-ενισχυόμενων πολυπροπυλενίων

5. Δράσεις Προβολής και Χάραξη Στρατηγικής στην Ιταλική Αγορά

Το βάθος και οι προοπτικές των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδος – Ιταλίας είναι ευνόητο ότι επιβάλλουν την υιοθέτηση και ενεργοποίηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής προσέγγισης. Η αναγκαία θεώρηση της χάραξης και εξειδίκευσης της στρατηγικής προσέγγισης είναι σκόπιμο, ιδίως στο πλαίσιο του σύγχρονου οξύτατου ανταγωνισμού και της παγκοσμιοποίησης να εδραιώσει και ενισχύσει το κεκτημένο της εμβάθυνσης σε συγκεκριμένους τομείς, με στόχο την αντιμετώπιση της έντονης ανταγωνιστικότητας από τρίτες χώρες. Εκ παραλλήλου, είναι σκόπιμο να εστιάσει την επιχειρησιακή δράση της στην αγορά της Ιταλίας που διακρίνεται για τα υψηλά ανταγωνιστικά κριτήρια, με τρόπο με συνεκτικό και σταθερό, αλλά και προδιαγραφές και ταυτόχρονα να προωθήσει μεθοδικά την παρουσία επιχειρήσεων και προϊόντων που στηρίζονται στην ποιότητα και την ανταγωνιστική τιμολόγηση.

Το υποστηρικτικό πλαίσιο ενίσχυσης, αποτελεί όρον εκ των ουκ άνευ, για αύξουσα μεγέθυνση των εξαγωγών μας στην αγορά της Ιταλίας γεγονός που αντικειμενικά αναδεικνύει και την αναγκαιότητα για δρομολόγηση επικοινωνιακών στρατηγικών, ενίσχυση της τοποθέτησης προϊόντων σε σημαντικές υπεραγορές καταναλωτικών προϊόντων, στόχευση σε συγκροτημένη ταυτοποίηση των προϊόντων με αναφορά εθνικής προέλευσης, προβολή της μεσογειακής διατροφής και των ειδοποιών γνωρισμάτων των προϊόντων της, ως συνεκτικών στοιχείων, καθώς και αξιολογημένες επιλογές για συμμετοχές σε εξειδικευμένες εκθέσεις με την συνεργασία του Γραφείου Ο.Ε.Υ.

Η επίταση των προσπαθειών των ελληνικών επιχειρήσεων για προώθηση της εξωστρέφειας τους στην ιταλική αγορά ήταν ιδιαίτερα αισθητή στο Γραφείο Ο.Ε.Υ. Ρώμης μέσα από τη διαχείριση αυξημένου όγκου αιτημάτων για αναζήτηση και εξεύρεση εισαγωγών, διανομών, συνεργατών, καθώς και σύσταση θυγατρικών εταιρειών. Κατά την τελευταία τριετία καταγράφεται σημαντική αυξητική τροχιά όπου από τα 74 αιτήματα το 2009 και τα 162 αιτήματα το 2010, εκτινάχθηκαν το 2011 σε 252 και 259 το 2012. Τα αιτήματα είναι συναφή προς το φάσμα των παραδοσιακών προϊόντων πχ ελιές και ελαιόλαδο, γαλακτοκομικά προϊόντα, ιχθυοκαλλιέργειες αλλά και σε προϊόντα όπως τα σαλιγκάρια τα οποία διεκδικούν δυναμικά μεγάλο τμήμα της εγχώριας ιταλικής αγοράς. Ομοίως τα αιτήματα βιομηχανικών κλάδων σηματοδοτούν αυξητική τάση, όπως φάρμακα, Α.Π.Ε., είδη ένδυσης, πλαστικά, και χάρτος κλπ.

Η Ιταλία αποτελεί αγορά που διαθέτει ικανότητα απορρόφησης διάφορων προϊόντων με αποτέλεσμα να καθιστά επιτακτική την ύπαρξη ποιοτικών χαρακτηριστικών στα εισαγόμενα προϊόντα. Προς τούτο είναι αναγκαίο, τα ελληνικά προϊόντα που θα ήθελαν να έχουν σοβαρές πιθανότητες διείσδυσης στην ιταλική αγορά, να συνοδεύονται από επεξεργασμένο στρατηγικό σχέδιο προωθητικών παρεμβάσεων, που θα στοχεύει τόσο στην ανάδειξη των διακριτών ποιοτικών πλεονεκτημάτων τους, όσο και στην προσέγγιση των επιλεγμένων ομάδων υψηλής κατανάλωσης.

Πραγματοποιούνται ελάχιστες δράσεις προώθησης και προβολής στην ιταλική αγορά προϊόντων και υπηρεσιών με πρωτοβουλία των κρατικών φορέων ή ιδιωτικών και επαγγελματικών οργανώσεων. Έλληνες επιχειρηματίες συμμετέχουν, συνήθως, όσον αφορά τις διεθνείς εκθέσεις αρμοδιότητας του Γραφείου Ο.Ε.Υ. Ρώμης, στις διεθνείς εκθέσεις κοσμημάτων στη Vicenza, στην έκθεση καλλυντικών Cosmoprof στην Μπολώνια, στην έκθεση αγροτικών μηχανημάτων EIMA INTERNATIONAL στην Μπολώνια, στην έκθεση σύγχρονης διανομής επώνυμων προϊόντων MARCA στην Μπολώνια, στην έκθεση μαρμάρου MARMOMACC στη Βερόνα, στην έκθεση για τις Α.Π.Ε. SOLAREXPO – GREENBUILDING, καθώς και στην έκθεση τροφίμων και ποτών SIGEP στο Ρίμινι.

Δράσεις που ενδεχομένως θα μπορούσαν να ενισχύσουν την παρουσία των ελληνικών εταιρειών είναι οι εξής:

- Συμμετοχή των ελληνικών εστιατορίων στην Ιταλία στην προσπάθεια προώθησης των ελληνικών προϊόντων. Αυτό θα μπορούσε να υποστηριχθεί με την πιστοποίηση αυτών εστιατορίων, ως ελληνικών, την ένταξη των εστιατορίων σε προγράμματα για τη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχουν, όπως εκπαίδευση μαγείρων, design του εστιατορίου, διασύνδεση των εστιατορίων ανά περιφέρεια/ες της Ιταλίας με δράσεις από ελληνικές περιφέρειες για την προώθηση τοπικών προϊόντων, πραγματοποίηση εκδηλώσεων για την ελληνική κουζίνα στην Ιταλία κ.α.
- Ενημέρωση και στήριξη των ελληνικών εταιρειών προκειμένου να έχουν δικά τους γραφεία αντιπροσώπευσης στη χώρα, ούτως ώστε αφενός, να αποφεύγουν εξάρτηση από τους εγχώριους μεταπωλητές και αφετέρου, να επεκτείνουν περισσότερο την παρουσία τους στη Ιταλία, αποκομίζοντας με αυτό τον τρόπο και καλύτερες τιμές για τα προϊόντα τους.
- Στήριξη προώθησης franchising ελληνικών εταιρειών στην Ιταλία και καταστημάτων λιανικής αποκλειστικά ελληνικών προϊόντων, που απουσιάζουν σήμερα από την ιταλική αγορά.
- Στο Μιλάνο από 1^η Μαΐου έως 31 Οκτ. 2015 θα πραγματοποιηθεί η παγκόσμια έκθεση 2015. Το θέμα «Feeding the planet, energy for life» έχει επιλεγεί από τους διοργανωτές της Έκθεσης για ανάπτυξη και παγκόσμια διαβούλευση, κατά την περίοδο της έκθεσης. Η ανάδειξη της υγιεινής διατροφής καθώς και η πράσινη ενέργεια, θα αποτελέσουν κεντρικά σημεία παγκόσμιου ενδιαφέροντος, για τα οποία, ενεργό συμμετοχή θα μπορούσαν να έχουν τα ελληνικά προϊόντα και εταιρείες. Η αναμενόμενη ανάδειξη της μεσογειακής διατροφής/μεσογειακών προϊόντων αποτελεί, επίσης, πρόκληση για τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αν και η διεθνής κοινότητα έχει κατ'επανάληψη αναγνωρίσει τις προσπάθειες της Κυβέρνησης του κ. Μ. Monti, οι προβλέψεις όλων των διεθνών οργανισμών κάνουν λόγο για ύφεση της ιταλικής οικονομίας για το 2013. Ισοσκελισμός του Προϋπολογισμού δε θα επιτευχθεί πριν το 2014, ενώ τα μέχρι στιγμής στοιχεία της ιταλικής στατιστικής υπηρεσίας (ISTAT) δείχνουν περαιτέρω αύξηση της ανεργίας, ιδιαίτερος των νέων, πτώση της βιομηχανικής παραγωγής, μετριασμένους ρυθμούς εξαγωγών και ασθενή εγχώρια ζήτηση, ειδικά στους παραδοσιακούς τομείς του «Made in Italy».

Παράλληλα, η αύξηση των spread, επιβαρύνει το κόστος δημόσιου δανεισμού και τελικώς το επιχειρηματικό κλίμα, ενώ η ύφεση σε συνδυασμό με την εργασιακή μεταρρύθμιση προς την κατεύθυνση της ελαστικοποίησης της αγοράς εργασίας επιτείνουν την εργασιακή ανασφάλεια.

Εν κατακλείδι, διεθνής/ευρωπαϊκή δυσμενής οικονομική συγκυρία αφενός και χρόνιες εγγενείς δομικές αδυναμίες ιταλικής οικονομίας αφετέρου, καθιστούν έργο ανασύνταξης της, δυναμικής κατά τα άλλα, ιταλικής οικονομίας ιδιαίτερα δυσχερές, στο μέτρο που επιδιωκόμενες αλλαγές απαιτούν βάθος χρόνου και ανοχή εκ μέρους αγορών, κάτι που, επί του παρόντος τουλάχιστον, δεν είναι ορατό. Προσπάθειες, πάντως, Κυβέρνησης Monti κατατείνουν ακριβώς στην εξασφάλιση του αναγκαίου για την προώθηση των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων χρονικού ορίζοντα, μέσω και οικοδόμησης ευρωπαϊκών συμμαχιών με ομονοούντες, ως προς συνδυασμό δημοσιονομικής πειθαρχίας με αναπτυξιακά μέτρα, εταίρους.

Δ. Χρήσιμες Πληροφορίες Για Έλληνες Εξαγωγείς Στην Ιταλία

Μέτρα για την Προώθηση Εξαγωγών & Επενδύσεων

Εξαγωγικές πιστώσεις (νόμος 227/77). Μέσω αυτού του νόμου δίνεται η δυνατότητα στις ιταλικές εξαγωγικές επιχειρήσεις να προσφέρουν στους ξένους εισαγωγείς, πιστώσεις για μεσομακροπρόθεσμο χρονικό διάστημα. Καλύπτεται έως και το 85% του συνόλου της προμήθειας. Ένα μέρος ίσο με το τουλάχιστον το 15% πρέπει να πληρώνεται από τον αγοραστή σε μετρητά.

Ασφάλιση Εξαγωγών (νόμος 326/2003 και ΚΥΑ 143/98 και τροποποιήσεις νόμος 170/99 - Οργανισμός SACE, αντίστοιχος του ΟΑΕΠ).

Συμμετοχή σε μικτές επιχειρήσεις στο εξωτερικό (νόμος 100/90). Μέσω αυτού του νόμου χρηματοδοτείται η συμμετοχή των ιταλικών επιχειρήσεων σε εταιρείες που εδρεύουν σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ύψος της χρηματοδότησης μπορεί να καλύψει μέχρι και το 90% του προβλεπόμενου ποσοστού συμμετοχής της αιτούμενης ιταλικής εταιρείας, για συμμετοχή στο κεφάλαιο της μεικτής εταιρίας μέχρι και 51%. Το ίδιο ισχύει και για αύξηση του κεφαλαίου της εταιρείας.

Χρηματοδότηση εξόδων συμμετοχής σε διεθνείς μειοδοτικούς διαγωνισμούς (νόμος 304/90). Αφορά σε τομείς βιομηχανίας, υπηρεσιών, εμπορίου, τουρισμού και γεωργίας. Ισχύει για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συμμετοχή σε μικτές επιχειρήσεις σε αναπτυσσόμενες χώρες (νόμος 49/87 αρθ. 7): Χρηματοδότηση ιταλικών εταιρειών που θέλουν να ιδρύσουν μικτές επιχειρήσεις σε αναπτυσσόμενες χώρες με κατά κεφαλήν εισόδημα κάτω των 3.250\$, με βάση τα τελευταία στοιχεία που περιλαμβάνονται στην τελευταία έκδοση του "Word Development Report" της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η χρηματοδότηση μπορεί να καλύψει μέχρι και το 70% της συμμετοχής της ιταλικής εταιρείας και μέχρι ποσού 5 εκ. ευρώ, και το 50% για το κεφάλαιο συμμετοχής που υπερβαίνει τα 5 εκ. ευρώ και για συνολικό ποσό μέχρι 10 εκ. ευρώ.

Συνεργασία με χώρες εκτός ΕΕ (νόμος 212/92): Χρηματοδοτικό εργαλείο που στοχεύει στην ανάπτυξη διμερών ή πολυμερών προγραμμάτων για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ ιταλικών οργανισμών και οργανισμών επιλεγμένων χωρών, για τη διευκόλυνση της μετάβασης των χωρών αυτών στην οικονομία της αγοράς.

Επενδύσεις στα Βαλκάνια (νόμος 84/01). Χρηματοδοτεί τη συμμετοχή ιταλικών επιχειρήσεων σε επενδυτικά προγράμματα που στοχεύουν στην σταθεροποίηση, ανασυγκρότηση και ανάπτυξη των Βαλκανίων. Η διάθεση των κονδυλίων πραγματοποιείται μέσω των ICE, SIMEST, FINEST, INFORMEST, Fiera del Levante Servizi και της Ένωσης Επιμελητηρίων (Unioncamere). Το πρόγραμμα αφορά προγράμματα που κατατέθηκαν τη διετία 2001-2002, και παραμένει ανοιχτό μόνο για εκείνα που έχουν εγκριθεί και δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Μέτρα Ενίσχυσης Εξαγωγικών Φορέων

Τα μέτρα ενίσχυσης των εξαγωγικών φορέων στο εσωτερικό χαρακτηρίζονται από την ενδυνάμωση του ρόλου των επιμελητηρίων, των εξαγωγικών συνεταιρισμών και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

- Ο νόμος 83/89 προβλέπει οικονομικές ενισχύσεις στους εξαγωγικούς συνεταιρισμούς που σχηματίζουν Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις. Οι ενέργειες που μπορούν να χρηματοδοτηθούν προωθητικές ενέργειες όπως: συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις στο εξωτερικό και στην Ιταλία, έρευνες αγοράς, σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης στην Ιταλία και το εξωτερικό, δημιουργία ή αναβάθμιση ιστοσελίδας κοκ.
- Ο νόμος 518/70 προβλέπει οικονομικές ενισχύσεις στα Μικτά Ιταλικά Επιμελητήρια που λειτουργούν στο πόλεις του εξωτερικού. (Απαραίτητη προϋπόθεση η διετής συνεχής λειτουργία αλλά και η ύπαρξη προγραμμάτων για την προώθηση των Ιταλικών εξαγωγών).
- Ο νόμος 1083/1954 όπως τροποποιήθηκε την 29/7/2004 προβλέπει οικονομικές ενισχύσεις σε Ενώσεις, Ινστιτούτα, Οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα για την πραγματοποίηση σχεδίων προώθησης, σε εθνικό & διεθνές επίπεδο, των εξαγωγών της χώρας. (συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις στην χώρα, υποστήριξη επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε διεθνή γεγονότα του εξωτερικού, διοργάνωση ημερίδων κλπ, οι έρευνες αγοράς, η δημιουργία ιστοσελίδων για εξαγωγικούς σκοπούς).
- Ο νόμος 394/81 (άρθρο 10) προβλέπει οικονομικές ενισχύσεις σε αγροτικούς & αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς με στόχο τις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων & προϊόντων διατροφής αλλά και την ενδυνάμωση της τουριστικής ζήτησης αυτών. Αφορά χώρες εκτός ΕΕ. Προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση είναι η διαπεριφερειακή συνένωση και προβλεπόμενες ενέργειες είναι οι ίδιες με την προηγούμενη παράγραφο.
- Ο νόμος 580/1993 προβλέπει την χρηματοδότηση & λειτουργία μητρώου για τα μικτά εμπορικά επιμελητήρια που λειτουργούν στην Ιταλία, εφόσον στόχος τους είναι η προώθηση των εμπορικών ανταλλαγών της Ιταλίας με άλλα κράτη. Με την αναγνώρισή τους (μέσω της εγγραφής στο μητρώο αυτά μπορούν να κάνουν χρήση των ωφελημάτων που προβλέπουν οι προηγούμενες παράγραφοι Ν. 1083/1954).

Ειδικά Μέτρα Ενίσχυσης Εξαγωγικών Επιχειρήσεων

- Η ΚΥΑ 143/98, άρθρο 22, προβλέπει τη χρηματοδότηση εξόδων πραγματοποίησης μελετών σκοπιμότητας εξαγωγών & πωλήσεων σε χώρες εκτός ΕΕ.
- Ο νόμος 394/81 προβλέπει οικονομική ενίσχυση σε προσπάθειες εξαγωγικής διείσδυσης σε χώρες εκτός ΕΕ.
- Ο νόμος 277/77 και η ΚΥΑ 143/98 προβλέπουν κίνητρα και οικονομική ενίσχυση (ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων & πιστωτικές διευκολύνσεις) για τις εξαγωγές διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Αποτελεί την κρατική υποστήριξη σε εξαγωγικούς φορείς ασφαλιζοντάς τους από εξαγωγικούς / πολιτικούς κινδύνους, καταστροφές κλπ . Υπεύθυνος οργανισμός χορήγησης είναι ο SACE.

Θεσμικό Πλαίσιο

Η όλη φιλοσοφία που διέπει το θεσμικό πλαίσιο για τις επενδύσεις στην Ιταλία είναι η ανάπτυξη του ιταλικού Νότου (Mezzogiorno) καθώς και ορισμένων περιοχών που δεν θεωρούνται επαρκώς ανεπτυγμένες. Επιλέξιμες είναι οι επενδύσεις που περιέχουν τεχνολογικές καινοτομίες ή έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό.

Τα κίνητρα έχουν τις εξής μορφές:

- **Cash grants** σε συνδυασμό με επιχορηγούμενα επιτόκια (εν λόγω συνδυασμός δεν πρέπει να υπερβαίνει συνολικά το 70% της αξίας της επένδυσης).
- **Leasing** όπου η κυβέρνηση επιδοτεί ενοίκιο κτιριακών εγκαταστάσεων ή/και εξοπλισμού
- **Απαλλαγή από καταβολή φόρου επί των κερδών** για δέκα χρόνια από τον πρώτο έτος κερδοφορίας για εταιρείες που εγκαθίστανται στον Νότο.
- **Απαλλαγή καταβολής κοινωνικής ασφάλισης** επί δεκαετία για κάθε νέο εργαζόμενο που προσλαμβάνουν εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο Mezzogiorno.
- **Περιφερειακές συμφωνίες** (patti territoriali) νέος θεσμός που υιοθετήθηκε το 1997 από την Ιταλική Κυβέρνηση για την ανάπτυξη των μη ανεπτυγμένων περιοχών. Πρόκειται για ειδικές συμφωνίες που προσυπογράφουν οι τοπικές αρχές, οργανισμοί, τράπεζες κλπ όπου δεσμεύονται στην τήρηση των συμφωνηθέντων για πραγματοποίηση συγκεκριμένων αναπτυξιακών πρωτοβουλιών. Σε περίπτωση που οι τοπικές αρχές παρουσιάσουν ανάλογη συμφωνία και το ύψος της επένδυσης είναι μέχρι 100 δις λίρες και εφόσον είναι σε επιλέξιμες περιοχές, η Ιταλική Κυβέρνηση προσφέρει επενδυτικά κίνητρα.

Σχετικοί με τις επενδύσεις νόμοι είναι: 341/95, 46/82, 1329/65, 488/92

Φορολογία

Καταναλωτικοί Φόροι

1. Φ.Π.Α.: ο οποίος ονομάζεται IVA και είναι 20%. Για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων εφαρμόζονται διαφορετικοί φορολογικοί συντελεστές πχ. 10% για ορισμένα τρόφιμα, ζωντανά ζώα, καύσιμα, μεταφορές, κ.ά., ή φορολογικός συντελεστής του 4.5%, οποίος εφαρμόζεται σε κάποια τρόφιμα, στις εισαγωγές γεωργικών προϊόντων, ιατρικών προϊόντων, καθώς και στα βιβλία και τα περιοδικά.
2. Άλλοι φόροι προσδιορίζονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, για προϊόντα όπως για ο καπνός, το πετρέλαιο, το αλκοόλ, τα έλαια κλπ.

Εταιρική Φορολογία

1. Εταιρικών Κερδών (IRES - Imposta sul Reddito delle Societa): είναι 33%, από 1.1.2004.
2. IRAP (περιφερειακός φόρος στην παραγωγική δραστηριότητα): είναι 4.25%
3. Φόρος Υπεραξίας: Τα κεφαλαιακά κέρδη γενικά αντιμετωπίζονται ως συνήθη έσοδα και ως εκ τούτου εφαρμόζεται ο συντελεστής των εταιρικών κερδών δηλαδή 33%.
4. Άλλοι φόροι: Τα δημοτικά τέλη που υπολογίζονται βάσει της ακίνητης περιουσίας

Φοροαπαλλαγές και φοροελαφρύνσεις: Δαπάνες για έρευνα, ποσά καταβαλλόμενα για συγγραφικά ή πνευματικά δικαιώματα, έξοδα για διαφήμιση και χορηγίες θεαμάτων.

Όροι Πληρωμής Εμπορευμάτων (Συνήθειες Πρακτικές)

Η ζήτηση τραπεζικών πληροφοριών για το οικονομικό προφίλ του αγοραστή-εισαγωγέα συστήνεται σε κάθε μονιμότερη εμπορική σχέση, μπορεί δε να παρασχεθεί από ειδικά Γραφεία ειδικών εμπορικών πληροφοριών. Επίσης τα επιμελητήρια εκδίδουν αντίγραφα εμπορικού μητρώου των εγγεγραμμένων μελών τους

Ενδεικτικά, ιδιωτικές επιχειρήσεις που προσφέρουν έλεγχο πιστοληπτικής και όχι μόνο ικανότητας είναι οι ακόλουθες:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΦΑΞ	URL	EMAIL
CRIBIS D&B	Via di Valtorta, 48, 20127 Milano	+39-02 284551	+39-02 2872181	www.dnb.com	Dnb_italia@dnb.com
Lince S.p.A.	Corso Vittorio Emanuele, 22 20122 Milano	+39-02 77541	+39-02 76020458	www.linceonline.com	lince@lince.it
Ponzi S.p.A.	Corso Monforte, 9 20122 Milano	+39-02 76002821	+39-02 799608	www.ponzi.com	res@ponzi.com
Pronto Detective	via S.Letizia n.3, 05018, Orvieto (TR)	+39-0763 393748	+39-0763 393301	www.prontodetective.it	info@prontodetective.it
Comas	Via Mart. Di Civitella, 11 52100 Arezzo	+39-0575 26125	+39-0575 26436	www.infocomas.it	mail@infocomas.it
Gestit Services	Via Zoe Fontana, 220 Centro Direzionale Tecnocittà 00131 Roma	+39-06 8740951	+39-06 23328513	www.gestitservices.it	direzione@gestitservices.it
Credigest Srl	Via Brodolini, 11 (loc. Grassina) 50015 Bagno A Ripoli (Firenze)	+39-055 6461633	+39-055 640150	www.credigest.it	credigest@credigest.it

Η περίοδος αποπληρωμής εμπορευμάτων στην Ιταλία κυμαίνεται από 90-120 ημέρες (συνήθης πρακτική) και είναι από τις μεγαλύτερες στον Ευρωπαϊκό χώρο. Οι περιπτώσεις πληρωμών με ανοικτό λογαριασμό (ο οποίος περιοδικά τροφοδοτείται) βασίζονται στην εμπιστοσύνη και καλή γνώση των συναλλασσομένων. Τα τιμολόγια αποστέλλονται συνήθως μαζί με τα συνοδευτικά (των εμπορευμάτων) έγγραφα σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου. Συστήνεται η μεγαλύτερη δυνατή τραπεζική διαμεσολάβηση ώστε να εξασφαλίζεται η έγκαιρη και απρόσκοπτη πληρωμή των τιμολογίων (αποστολή των αναγκαίων εγγράφων μέσω τραπεζής κλπ).

Αν και όχι πολύ διαδεδομένη η μέθοδος πληρωμής μέσω Letters of credit (άνοιγμα πιστωτικής διευκόλυνσης) διασφαλίζει την πληρωμή των εμπορευμάτων αλλά σε πολλές περιπτώσεις αποθαρρύνει τον εισαγωγέα-αγοραστή λόγω των λειτουργικών (τραπεζικών) εξόδων. Συνήθως ο τελευταίος ζητεί καλύτερες τιμές από τον εξαγωγέα ως ανταπόδοση του κόστους ανοίγματος και διατήρησης μια τέτοιας πιστωτικής διευκόλυνσης.

Τοπικοί Εμπορικοί Αντιπρόσωποι

Η εύρεση τοπικού εμπορικού αντιπροσώπου γίνεται συνήθως με γεωγραφικά κριτήρια, αφορά δε αρχικά το Βορρά (Μιλάνο) και το Κέντρο- Νότο (Ρώμη). Ο Ιταλικός Αστικός Κώδικας προβλέπει την ίδρυση και λειτουργία εμπορικών πρακτόρων, την αμοιβή τους καθώς και διατάξεις για τη αποκλειστικότητα. Στην ιταλική νομοθεσία δεν υπάρχει σχετική διάταξη που να εμποδίζει συμφωνίες αποκλειστικότητας είτε στο σύνολο της χώρας, είτε σε τμήμα αυτής.

Στη χώρα δραστηριοποιούνται δύο μεγάλοι σύνδεσμοι εμπορικών αντιπροσώπων με έδρα την Ρώμη και το Μιλάνο αντίστοιχα. Και οι δύο είναι μέλη της διεθνούς ένωσης εμπορικών αντιπροσώπων και προσφέρουν σειρά υπηρεσιών όπως: συμβουλευτικές για νομικά και εμπορικά θέματα, θέματα ΦΠΑ, ακόμη και μεταφραστικές εργασίες.

Unione Sindacati Agenti e Rappresentanti di Commercio Italiani

Via delle Sette Chiese, 144

00145, Roma

Τηλ.: +39 06 51435215

Φαξ: +39 06 51606147

e-mail info.agenti@usarci.it

URL: www.usarci.it

Federazione Nazionale Associazioni Agenti e Rappresentanti di Commercio

Corso Venezia, 51

20121, Milano

Τηλ.: +39 02 7645191

Φαξ: +39 02 76008493

e-mail info@fnaarc.it

URL: www.fnaarc.it

Θέματα Τυποποίησης Προϊόντων

Η Ιταλία είναι πλήρως εναρμονισμένη με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση στο θέμα των κανονισμών ασφάλειας και τυποποίησης προϊόντων που διατίθενται στην αγορά της. Για τα θέματα αυτά πληροφορίες δίνονται από δύο εξειδικευμένες Ιταλικές Υπηρεσίες:

ENTE Nazionale Italiano di Unificazione (UNI)

Via Sannio, 2

20137 Milano

Τηλ.: +39-02 700241

Φαξ: +39-02 70024375

e-mail: uni@uni.com

URL: www.uni.com/it

CEI Comitato Elettronico Italiano (αφορά ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές)

Via Saccardo, 9

20134, Milano

Τηλ.: +39 02210061

Φαξ: +39 0221006210

e-mail: cei@ceiweb.it

URL: www.ceiuni.it

Εμπορικά Σήματα / Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας

Η Ιταλία έχει υπογράψει την συνθήκη 1970 για τα εμπορικά σήματα. Τα τελευταία ισχύουν για 20 χρόνια από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης. Η εγγραφή των εμπορικών σημάτων γίνεται στο:

Italian Patent and Trademark Office (UIBM - Ufficio Italiano Brevetti e Marchi)

Ministero dello Sviluppo Economico
Dipartimento per l'impresa e l'internazionalizzazione
Direzione Generale per la lotta alla contraffazione
Via di S. Basilio, 14, 00187, Roma
Τηλ.: +39- 06-47055800 (ώρες λειτουργίας 9:30 - 13:30)
e-mail: callcenter@uibm.eu
URL: www.uibm.gov.it

Απαραίτητα Συνοδευτικά Έγγραφα Εμπορευμάτων

Απαιτούνται αναλυτικά εμπορικά τιμολόγια που να αναφέρουν όνομα και διεύθυνση του πωλητή και αγοραστή, υπογραφή του πωλητή, περιγραφή εμπορευμάτων, αριθμό και μορφή συσκευασίας, ποσότητα και τιμή.

Πιστοποιητικά προέλευσης (certificates of origin) δεν απαιτούνται, αντίθετα απαιτούνται πιστοποιητικά υγείας για όλα τα τρόφιμα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση. Υγειονομικό πιστοποιητικό απαιτείται για τις εισαγωγές κρέατος, πουλερικών, ιχθυηρών κλπ.

Επενδύσεις – Ίδρυση Επιχειρήσεων

Η Ιταλία ως ιδρυτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης υποδέχεται τις ξένες επενδύσεις με ένα απλουστευμένο σχετικά νομοθετικό πλαίσιο. Η συνήθως ακολουθούμενη πρακτική είναι οι μικτές επιχειρήσεις, οι θυγατρικές με μικτή συμμετοχή κλπ.

Ο Ιταλικός Αστικός Κώδικας περιγράφει την ίδρυση εταιρειών σε ιταλικό έδαφος. Για την ίδρυση επιχείρησης απαιτούνται περίπου 40 ημέρες από τη συμβολαιογραφική πράξη ίδρυσης έως την έγκρισή της (omologazione) από το τοπικό αρμόδιο δικαστήριο. Ωστόσο, η διαδικασία ελέγχου νομιμότητας και ουσιαστικής έγκρισης, πραγματοποιείται από το Εμπορικό Επιμελητήριο. Η εγγραφή στα Μητρώα συνιστά μια πολύπλοκη διαδικασία που συνοψίζεται σε δύο φάσεις:

- α. εγγραφή στο Επιμελητήριο όπου υπάρχει «εντεταλμένος» δικαστής για τον έλεγχο νομιμότητας (είναι η ουσιαστικότερη φάση της διαδικασίας εγγραφής)
- β. Τυπική επικύρωση της εγγραφής από το Δικαστήριο

Για όλα τα στελέχη της εταιρείας απαιτείται έκδοση Ιταλικού ΑΦΜ (codice fiscale), απαραίτητου για τραπεζικές συναλλαγές κλπ.

Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας

Η Ιταλία έχει υπογράψει με την Ελλάδα Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ). Για την εφαρμογή της, απαραίτητη είναι η υποβολή στις αρμόδιες φορολογικές Αρχές του πιστοποιητικού φορολογικής κατοικίας του δικαιούχου (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) του εισοδήματος:

I. Όταν ο φορολογικός κάτοικος Ελλάδας είναι δικαιούχος εισοδήματος από πηγές στην Ιταλία.

Για την εφαρμογή της σχετικής ΣΑΔΦ, ο Έλληνας δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλλει στις φορολογικές Αρχές της Ιταλίας, είτε α) τα ειδικά έντυπα, τα οποία χορηγούν οι αρμόδιες φορολογικές Αρχές της Ιταλίας, τα οποία αφού συμπληρώσει και υπογράψει ο δικαιούχος του εισοδήματος στη συνέχεια θα πρέπει να τα υποβάλλει προς υπογραφή στη Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΟΙΟ) της Ελλάδας, η

οποία θα βεβαιώσει τη φορολογική του κατοικία, είτε β) το πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας, το οποίο εκδίδει η Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του ΥΠΟΙΟ, σε κάθε περίπτωση που δεν του έχουν χορηγηθεί τα ειδικά έντυπα της αλλοδαπής Αρχής.

II. Όταν φορολογικός κάτοικος Ιταλίας είναι δικαιούχος εισοδήματος από πηγές στην Ελλάδα.

Για την εφαρμογή της σχετικής ΣΑΔΦ, ο Ιταλός δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλλει στην αρμόδια ελληνική φορολογική Αρχή, η οποία και θα εφαρμόσει τη σχετική ΣΑΔΦ κατά την πληρωμή του σχετικού τιμολογίου, το κατάλληλο έντυπο (αίτηση για την εφαρμογή/claim for the application of the double taxation Convention), το οποίο χορηγεί η Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του ΥΠΟΙΟ ως αρμόδια Αρχή, δεόντως συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο, τόσο από τον ίδιο τον Ιταλό δικαιούχο, όσο και από την αλλοδαπή φορολογική Αρχή.

Διαφήμιση

Στη χώρα δραστηριοποιούνται οι μεγαλύτερες διεθνείς διαφημιστικές εταιρείες, μεγάλες τοπικές επιχειρήσεις, καθώς και μικρότερα πρακτορεία προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον τομέα της διαφήμισης. Η κλαδική ένωση είναι η:

AssoComunicazione - Associazione delle Imprese di Comunicazione (AssAP)

Via Larga 31, 20122, Milano

Τηλ.: +39 02 58307450/ 26

Φαξ: +3902 58307147

e-mail: info@assocomunicazione.it

URL: www.assocomunicazione.it

Χρήσιμες Διευθύνσεις

Κυριότερες Μηχανές Αναζήτησης στο Ίντερνετ:

<http://www.altavista.it/>

<http://www.excite.it/>

<http://www.godado.it/>

<http://www.google.it/>

<http://www.iltrovatore.it/>

<http://www.kataweb.it/>

<http://www.libero.it/>

<http://www.lycos.it/>

<http://www.msn.it/>

<http://www.supereva.it/>

<http://www.tiscali.it/>

<http://www.virgilio.it/>

<http://www.yahoo.it/>

Μεγαλύτερες Εφημερίδες:

ANSA	www.ansa.it
Corriere Della Sera	www.corriere.it
Il Messaggero	www.ilmessaggero.it
La Repubblica	www.repubblica.it
La Stampa	www.lastampa.it
Avvenire	www.avvenire.it

Il Foglio	www.ilfoglio.it
La Gazzetta Del Mezzogiorno	www.gdmland.it
Gazzetta Del Sud	www.gazzettadelsud.it
Giornale Di Sicilia	www.gds.it
Il Giornale	www.ilgiornale.it
Il Giorno	http://ilgiorno.quotidiano.net
Il Manifesto	www.ilmanifesto.it
Il Mattino	www.ilmattino.it
La Nazione	www.lanazione.it
L'osservatore Romano	www.vatican.va/news_services/or/home
Il Piccolo	www.ilpiccolo.it
Il Popolo	www.ilpopolo.it
Il Resto Del Carlino	www.ilrestodelcarlino.it
Il Secolo Xix	www.ilsecoloxix.it
La Sicilia	www.lasicilia.it
Il Tempo	www.iltempo.it
L' Unità	www.unita.it

Μεγαλύτερες Οικονομικές Εφημερίδες - Περιοδικά:

Il Sole 24 Ore	www.ilsole24ore.com
L'espresso	www.espressonline.it
Italia Oggi	www.italiaoggi.it
Milano Finanza	www.milanofinanza.it
Panorama	www.panorama.it
Il Mondo	www.ilmondo.rcs.it

Χρήσιμες Πληροφορίες

Οι συνήθεις εργάσιμες ώρες είναι, για τις μεν ιδιωτικές επιχειρήσεις, από τις 8 ή 9 π.μ. μέχρι τις 13 μμ και από τις 15 μμ μέχρι τις 18 ή 19, Δευτέρα με Παρασκευή. Για το Δημόσιο τομέα είναι συνήθως 8:30 πμ με 14μμ χωρίς μεσημεριανό διάλειμμα, ενώ το ωράριο των τραπεζών είναι 8:30 με 1:30 και 15:00-16:00 και παραμένουν κλειστές Σάββατο και Κυριακή.

Η εμπορική γλώσσα είναι ως επί τω πλείστον η ιταλική και η αγγλική.

Η ώρα είναι +1 ώρα Γκρίνουιτς

Επίσημες αργίες:

1^η Ιανουαρίου (νέο έτος), 6^η Ιανουαρίου (Θεοφάνεια), Δευτέρα του καθολικού Πάσχα, 25^η Απριλίου (Απελευθέρωση της Ιταλίας), 2^α Ιουνίου (Ίδρυση της Ιταλικής Δημοκρατίας), 15^η Αυγούστου (Αναλήψεως της Θεοτόκου), 1^η Νοεμβρίου (Αγίων Πάντων), 8^η Δεκεμβρίου (Αμόμου συλλήψεως), 25^η Δεκεμβρίου (Χριστούγεννα), 26^η Δεκεμβρίου (Αγίου Στεφάνου).

Πολιούχων Αγίων:

Ρώμη: 29^η Ιουνίου (Αποστόλων Πέτρου και Παύλου)

Μιλάνο: 7^η Δεκεμβρίου (Αγίου Αμβροσίου των Μεδιολάνων)

Φλωρεντία και Γένοβα: 24^η Ιουνίου (Αγίου Ιωάννου)

Νάπολη: 19^η Σεπτεμβρίου (San Gennaro)

Παλέρμο: 15^η Ιουνίου (Αγίας Ροζαλίας)

Σημαντικότεροι Επιχειρηματικοί Φορείς

Κυριότερα Επιμελητήρια στην Ιταλία

1.	UNION CAMERE (Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων)	Τηλ: +39-06- 47041, 4704256 Φαξ +39-06-4704240	www.unioncamere.it
2.	Camera di Commercio di Roma (Επιμελητήριο Ρώμης)	Τηλ: +39-06 -520821, 520825 01 Φαξ + 39-06 5208 2634	www.rm.camcom.it attivita.promozionali@rm.camcom.it
3.	Camera di Commercio di Milano (Επιμελητήριο Μιλάνου)	Τηλ: + 39-02-85151, 85155368 Φαξ + 39- 0285154970	www.mi.camcom.it
4.	Camera di Commercio di Venezia (Επιμελητήριο Βενετίας)	Τηλ: +39- 041-786111, 2576629 Φαξ +39-041-78 63 30	www.ve.camcom.it commercio.estero@ve.camcom.it
5.	Camera di Commercio di Genova (Επιμελητήριο Γένοβας)	Τηλ: +39 -010-27041, 27 04 560 Φαξ +39 -010-27 043 00	www.ge.camcom.it commercio.estero@ge.camcom.it
6.	Camera di Commercio di Verona (Επιμελητήριο Βερόνας)	Τηλ: +39-045-8085011, 8085860 Φαξ +39-045-594648	www.vr.camcom.it urp@vr.camcom.it
7.	Camera di Commercio di Bologna (Επιμελητήριο Μπολόνιας)	Τηλ:+39 -051-6093111, 6093287 Φαξ +39 -051-6093451	www.bo.camcom.it commercio.estero@bo.camcom.it
8.	Camera di Commercio di Firenze (Επιμελητήριο Φλωρεντίας)	Τηλ: +39-055-27951, 267141 Φαξ +39-055-2795259	www.fi.camcom.it giacinto.bosco@promofirenze.com
9.	Camera di Commercio di Napoli (Επιμελητήριο Νεάπολης)	Τηλ: +39 -081-7607111,7607327 Φαξ +39 081-55- 26 940	www.na.camcom.it fernando.marfella@nap.camcom.it
10.	Camera di Commercio di Pescara (Επιμελητήριο Πεσκάρας)	Τηλ: +39 -085-45361,65404 Φαξ +39 -085-690870	www.pe.camcom.it c.e.abruzzo@micso.it
11.	Camera di Commercio di Trento (Επιμελητήριο Τρέντο)	Τηλ: +39- 0461-88 71 11, 88761 Φαξ +39- 0461-98 63 56	www.tn.camcom.it sprint@tn.camcom.it
12.	Camera di Commercio di Trieste (Επιμελητήριο Τεργέστης)	Τηλ: +39-0406701111, 6701281 Φαξ +39 -040- 6701321	www.ts.camcom.it aries@aries.ts.camcom.it
13.	Camera di Commercio di Perugia (Επιμελητήριο Περούτζιας)	Τηλ: +39- 075-57481, 5748206 Φαξ +39 075-5748205	www.pg.camcom.it paolo.bordoni@pg.camcom.it
14.	Camera di Commercio di Ancona (Επιμελητήριο Ανγκώνας)	Τηλ: +39 -071-58 981, 5898224 Φαξ +39 -071-2073907	www.an.camcom.it estero@an.camcom.it
15.	Camera di Commercio di Salerno (Επιμελητήριο Σαλέρνο)	Τηλ: +39 -089 -3068111 Φαξ +39 -089 -334865	www.sa.camcom.it ciro.dileva@sa.camcom.it
16.	Camera di Commercio di Bari (Επιμελητήριο Μπάρι)	Τηλ: +39 -080-2174111, 2174408 Φαξ +39- 080-2174228	www.ba.camcom.it addolorata.amore@b

			a.camcom.it
17.	Camera di Commercio di Brindisi (Επιμελητήριο Μπρίντζι)	Τηλ: +39 -0831-28111, Φαξ +39- 0831-228210	www.br.camcom.it segreteria.generale@br.camcom.it
18.	Camera di Commercio di Lecce (Επιμελητήριο Λέτσε)	Τηλ: +39 -0832-684111,684288 Φαξ +39 -0832-684260	www.le.camcom.it luigi.filoni@le.camcom.it
19.	Camera di Commercio di Taranto (Επιμελητήριο Τάραντα)	Τηλ: +39- 099-7783111, 7783031 Φαξ +39- 099-7783092	www.ta.camcom.it giuliano.deangelis@ta.camcom.it
20.	Camera di Commercio di Potenza (Επιμελητήριο Ποτέντζας)	Τηλ: +39 -0971-412 111, 412207 Φαξ +39- 0971-41 22 48	www.pz.camcom.it vincenzo.delicio@pz.camcom.it
21.	Camera di Commercio di Reggio Calabria (Επιμελητήριο Ρέτζιο Καλαβρίας)	Τηλ: +39 -0965-384111, 384233 Φαξ +39- 0965-332376	www.rc.camcom.it giulia.megna@rc.camcom.it
22.	Camera di Commercio di Cagliari (Επιμελητήριο Κάλιαρι)	Τηλ: +39 -070-605121, 60512273 Φαξ +39 070-60512435	www.ca.camcom.it giampiero.uccheddu@ca.camcom.it
23.	Camera di Commercio di Catania (Επιμελητήριο Κατάνιας)	Τηλ: +39 -095-7361111 73613 20 Φαξ +39- 095-7361301	www.ct.camcom.it rosario.condorelli@ct.camcom.it
24.	Camera di Commercio di Palermo (Επιμελητήριο Παλέρμου)	Τηλ: +39- 091-60 0111, 6050249 Φαξ +39 -091-582338	www.pacamcom.it maria.gerbino@pacamcom.it
25.	Camera di Commercio di Messina (Επιμελητήριο Μεσσίνας)	Τηλ: +39- 090-77721, 7772297 Φαξ +39- 090-674644	www.me.camcom.it giuseppa.turrisi@me.camcom.it

Κυριότεροι Οργανισμοί

1.	INVITALIA Agenzia nazionale per l'attrazione degli investimenti e lo sviluppo d'impresa	Τηλ: +39-06-421601, 42160417 Φαξ +39-06-42160935	www.invitalia.it info@invitalia.it
2.	ICE Istituto Nazionale per il Commercio Estero (Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών)	Τηλ: +39-06- 59921	www.ice.gov.it cooperazione@ice.it
3.	SIMEST Società Italiana per l' Imprese Miste all' Estero (Οργανισμός με αρμοδιότητα την παροχή βοήθειας για δημιουργία μικτών επιχειρήσεων στο εξωτερικό και πραγματοποίησης επενδύσεων)	Τηλ: +39-06-686351 Φαξ +39-06-686358023	www.simest.it
4.	SACE Istituto per i Servizi Assicurativi del	Τηλ: +39-06-67361 Φαξ +39-06-6736225	www.sace.it info@sace.it

	Commercio Estero (Οργανισμός Ασφαλίσεως Εξαγωγικών Πιστώσεων)		
5.	AGEA Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου των Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε)	Τηλ: +39-06- 49499594 Φαξ +39-06-49499577	www.agea.gov.it u.uirp@agea.gov.it
6.	L'Autorità per l'energia elettrica e il gas (Αρχή για την Ηλεκτρική Ενέργεια και Φ/Α)	Τηλ: +39- 06 6979141 Φαξ +39-06-69791444	www.autorita.energia.it info@autorita.energia.it
7.	ENEA Ente per le Nuove Tecnologie, l' Energia e l' Ambiente (Φορέας Νέων Τεχνολογιών Ενέργειας και Περιβάλλοντος)	Τηλ : +39- 06-3627404 Φαξ +39- 06-36272885	www.enea.it polimei@sede.enea.it
8.	ENER Ente Nazionale Energie Rinnovabile (Φορέας για τις; ΑΠΕ)		www.eneritalia.org/ eneritalia@yahoo.it

Κυριότεροι Επιχειρηματικοί Φορείς

1.	CONFINDUSTRIA (Ομοσπονδία Ιταλικών Βιομηχανιών)	Τηλ: +39 06 59031 Φαξ +39 06 5919615	www.confindustria.it confindustria@confindustria.it
2.	Confagricoltura (Γενική Ομοσπονδία Γεωργικών Επιχειρήσεων)	Τηλ: +39- 06- 68521 Φαξ +39-06- 6861726	www.confagricoltura.it info@confagricoltura.it
3.	CONFCOOPERATIVE Federagroalimentare (Σύνδεσμος Αγροτικών Προϊόντων)	Τηλ: +39-06-68000338 Φαξ +39-06-6893409	www.confcooperative.it segreteria@confcooperative.it
4.	FEDERALIMENTARE Federazione Italiana dell'Industria Alimentare (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Τροφίμων)	Τηλ: +39-06- 5903380, 5903534 Φαξ +39-06-5903342	www.federalimentare.it segreteria@federalimentare.it
5.	AIIPA - Associazione Italiana industrie Prodotti Alimentari Area Integratori Alimentari (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ειδών Διατροφής)	Τηλ: +39- 02- 654184 Φαξ +39- 02-654822	www.aiipa.it aiipa@aiipa.it
6.	FEDERPESCA Federazione nazionale delle imprese di pesca (Ομοσπονδία αλιευτικών επιχειρήσεων)	Τηλ: +39- 06- 67481402 Φαξ +39-06 -69783728	www.federazionedelmare.it segretariato@federazionedelmare.it
7.	C.N.O. Consorzio Nazionale degli Olivicoltori	Τηλ: +39-06- 487741 Φαξ +39-06-4883309	www.cno.it

	(Συνεταιριστική Ένωση Ελαιοπαραγωγών)		
8.	Unaprol – Consorzio Olivicolo Italiano (Ένωση Παραγωγών Ελαιολάδου)	Τηλ: +39-06-7846901 Φαξ +39-06-78344373	www.unaprol.it unaprol@unaprol.it
9.	Federolio (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Τυποποίησης και Εμπορίας Ελαιολάδου)	Τηλ.: +39-06- 5754201 Φαξ +39-06-5781813	www.federolio.it info@federolio.it
10.	FEDERVINI Federazione Italiana Industriali Produttori Esportatori e Importatori di Vini (Ομοσπονδία Βιομηχανιών, Παραγωγών, Εξαγωγέων και Εισαγωγέων Κρασιών, Λικέρ Όξους και Συναφών)	Τηλ: +39-06 -4941630, 4469421 Φαξ +39-06 -4941566	www.federvini.it federvini@federvini.it
11.	ASSOBIBE - Associazione Italiana degli Industriali delle Bevande Analcooliche (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Μη Αλκοολούχων Ποτών)	Τηλ: +39 -06- 5918891 Φαξ +39-06-5924751	www.assobibe.it info@assobibe.it
12.	Assolatte Associazione Italiana Lattiero Casearia (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Γαλακτοκομικών Προϊόντων)	Τηλ: +39-02-72021817 Φαξ +39-02- 7202183	www.assolatte.it assolatte@assolatte.it
13.	AIDI Associazione Industrie Dolciarie Italiane (Σύνδεσμος Βιομηχανιών Προϊόντων Ζαχαροπλαστικής)	Τηλ: +39 -06- 8091071 Φαξ +39 -06-8073186	www.dolceitalia.net aidi@aidi-assodolce.it
14.	L'Unione Industriale Pastai Italiani (Ένωση Βιομηχανιών Ζυμαρικών)	Τηλ: +39 -06-8543291, 8416473 Φαξ +39 -06-8415132	www.unipi-pasta.it unipi@unipi-pasta.it
15.	Confcommercio (Ομοσπονδία Ιταλών Εμπόρων)	Τηλ: +39-06- 58661 Φαξ +39- 06-5809425	www.confcommercio.it confcommercio@confcommercio.it
16.	F.N.A.A.R.C. Federazione Nazionale Associazioni Agenti e Rappresentanti di Commercio (Ομοσπονδία Ιταλών Εμπορικών Αντιπροσώπων)	Τηλ: +39-02- 7645191 Φαξ +39- 02-76008493	www.fnaarc.it info@fnaarc.it
17.	ANCE - ASSOCIAZIONE NAZIONALE COSTRUTTORI EDILI (Ένωση Κατασκευαστών Οικοδομικών Έργων)	Τηλ: +39- 06- 845671 Φαξ +39- 06-84567550	www.ance.it infoportale@ance.it

18.	ASSOLTERM Associazione Italiana Solare Termico (Ενωση Βιομηχανιών Ηλιακής Ενέργειας)	Τηλ : +39-06- 44340537 Φαξ +39-06-4440872	www.assolterm.it assolterm@assolterm.it
19.	Farmindustria Associazione degli industriali del farmaco (Σύνδεσμος Φαρμακοβιομηχανιών)	Τηλ: +39-06-675801 Φαξ +39-06-6786494	www.farmindustria.it farmindustria@farmindustria.it
20.	Federchimica Federazione Nazionale dell'Industria Chimica (Ομοσπονδία Χημικών Βιομηχανιών)	Τηλ: +39-02-345651 Φαξ +39-02-34565.310	www.federchimica.it federchimica@federchimica.it
21.	AssoComunicazione Associazione nazionale delle imprese di comunicazione (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Επικοινωνιών (ΣΕΠΕ))	Τηλ: +39-02-58307450, 583074.26 Φαξ +39-02- 58307147	www.assocomunicazione.it informazioni@assap.it
22.	FEDERCOMIN Federazione nazionale di Confindustria per le imprese di telecomunicazioni, radiotelevisione e informatica	Τηλ: +39-06-421401 Φαξ +39-06-4214044	www.federcomin.it